

Стенографски дневник

НА

77. заседание

Петък. 30 май 1947 г.

(Открито в 15 ч. 15 м.)

Председателствувал подпредседателят д-р Георги Атанасов. Секретар Димитър Георгиев.

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.		Стр.
Съобщения:		ровки. (Първо и второ четене).	61, 62
Отпуски	59	Говорил: м-р Здравко Митовски	62
Законопроект	59	3. За разрешаване на Кюстендилското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 20.000.000 лв. (Първо и второ четене)	63, 64
Питания	59	4. За разрешаване на Поповската градска образцова община да сключи заем в размер на 6.000.000 лв. (Първо и второ четене).	64
По дневния ред:		5. За разрешаване на Панчаревското селско общинско управление, Софийско, да сключи заем в размер на 3.000.000 лв. (Първо и второ четене)	65
Проекторшения: 1. За приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската поданица Елена Петровна Самус и германския поданик Вилхелм Карл Юде. (Приемане)	60	6. За изменение на закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на общинското предприятие за експлоатация на минерални бани в с. Павел баня, Казанлъшко (Първо и второ четене)	66
2. За одобрение б. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 май 1947 г., протокол № 78 — относно освобождаването от акциз и други 10.000 тона цемент. (Приемане)	63	Проекто-конституция на Народната република България	
Законопроекти: 1. За сключване на бездлъжен заем от Дирекцията на труда в размер на 60.000.000 лв. за нуждите на мероприятията „Отдых и култура“ при Министерството на социалната политика. (Първо и второ четене)	60, 61	Първо четене — продължение на разискванията	66
2. За отменение на закона за осигуряване на умствените работници и допълнение на закона за обществените осигу-		Говорил: Анастас Петров	66
		Дневен ред за следващото заседание	72

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: (Звъни) Присъствуват нужното число народни представители. Откривам заседанието.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Али Чепчиев, Ангел Бъчваров, Андрей Михайлов, х. Атанас Попов, Борис Костов, д-р Борис Ненов, Борис Бонов, Борис Тасков, Васил Павурджиев, Витко Иванов, Георги Костов, Георги Михайлов Добрев, Гочо Терзиев, Грудли Атанасов, Димитър Чорбаджиев, Димитър Панайотов, Димитър Стойков, Димитър Петров, Диню Тодоров, Дочо Шипков, Елисавета п. Антонова, Ефрем Митев, Жейка Хардалова, Желю Иванов, Желязко Стефанов, Захари Христов, Иван Копринков, Иван Евтимов, Иван Никол, Иван Бешев, Иван Зурлов, Иван Пешев, Иван Чуков, Йордан Панайотов, Коста Крачанов, Крум Кюляков, Кръстю Стойчев, Кръстю Недков, Кръстю Добрев, Любен Гумеров, Мано Пейков, Марин Шиваров, Мата Тюркеджиева, Милан Димов, Михаил Неков, Младен Биджов, Младен Големански, Мустафа Билиялов, Никола Минчев, Никола Павлов, Никола Тодоров, Никола Янев, Пело Пеловски, Петко Благоев, Петко Куниш, Петко Деков, Петко Арабаджиев, Петър Бомбов, Първа Димитрова, Руса Петкова, Стефан Цанов, Стойне Лисийски, Стоян Паликрушев, Стоян Гюров, Стоян Попов, Стоян Павлов, Тано Цолов, Христо Пунев, Христо Каркѝмов, Юсни Еминов, Яни Янев, Янко Димов, Янчо Георгиев и Янко Комитов)

Председателството е разрешило отпуск на следните г-да народни представители: Анастас Циганчев — 2 дена, Иван Копринков — 1 ден, Илия Ставрев — 2 дена, Костадин Горбанов — 4 дни, Кръстю Недков — 1 ден, Михаил Неков — 1 ден, Мано Пейков — 1 ден, Младен Биджов — 2 дена, Никола Павлов — 5 дни, Петко Благоев — 1 ден, Стоян Попов — 1 ден, Тодор Живков — 1 ден, Христо Илиев — 1 ден, Христо Каркѝмов — 1 ден, Калю Малев — 1 ден, Костадин Лазаров — 1 ден и Диню Тодоров — 1 ден.

Поискали са допълнителен отпуск следните народни представители, за разрешението на който се иска съгласието на Народното събрание, тъй като са се ползували с повече от 20 дни отпуск.

Борис Костов иска 1 ден отпуск. Ползувал се е досега с 26 дни отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Георги Михайлов Добрев иска 2 дена отпуск. Ползувал се е досега с 23 дни отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Милан Данев Димов иска 1 ден отпуск. Ползувал се е досега с 21 дни отпуск. Който са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Петър Иванов Запрянов иска 1 ден отпуск. Ползувал се е досега с 22 дни отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Борис Стефанов иска 23 дни отпуск. Ползувал се е досега с 3 дни отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Васил Милушев иска 23 дни отпуск. Ползувал се е досега с 1 ден отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Веселин Дашин иска 16 дни отпуск. Ползувал се е досега с 7 дни отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Михаил Вѝков иска 23 дни отпуск. Ползувал се е досега с 9 дни отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Мата Янчева иска 23 дни отпуск. Ползувал се е досега с 13 дни отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Никола Станев иска 23 дни отпуск. Досега не се е ползувал с отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Янчо Деведжиев иска 23 дни отпуск. Ползувал се е досега с 16 дни отпуск. Който са съгласни да бъде разрешен исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е питане от народния представител Калю Малев Калев, от Новопазарска околия, относно изхвърляне овцете в някои села в същата околия. Питането е отправено до г-на министъра на земеделието и държавните имоти и ще му бъде връчено, за да даде отговор.

Постъпило е друго питане от народния представител Ангел Държански, от I софийска градска избирателна колегия, относно нанесен побой върху Кръстю Зарев и защитниците му. Питането е отправено до г-на министъра на правосъдието и ще му бъде връчено, за да даде отговор.

Постъпил е от Министерството на финансите законопроект за отпускане пенсии за инвалидност на граждански лица, пострадали от войските на съюзените сили.

Този законопроект ще бъде напечатан, разраден из 1 родните представители и поставен на дневен ред.

Присъстваме към дневния ред.

Коста Лулчев (сЛ): Г-н председателю! Вчера депозирах едно питане за пречките, които се правят за излизането и печатането на в. „Свободен народ“, както и за насилията, които се упражняват от отговорни или неотговорни фактори върху работниците от печатницата, която печата „Свободен народ“. Това са средства, които печат за излизане на вестника. Това са насилия върху работниците, да изпълняват своя професионален дълг. Аз моля, понеже въпросът е спешен и не може да се отлага разрешаването на излизането на вестника и понеже не може по този начин да се пречи на излизането на вестниците, да наредите колкото е възможно по-скоро да се отговори на питането и да се вземат мерки да престанат тези насилия върху работниците. (Ръкоплескания от опозицията. Възражения от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Питането е съобщено на надлежния министър и чакаме той да отговори. Кой беше, министър-председателят ли?

Коста Лулчев (СД): Да. Но и днес се упражняват насилия върху работниците. Аз ви моля да настояте, веднага да се отговори на питането.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Бюрото си взема бележка от това настояване.

Бюрото предлага, точки първа, трета, четвърта и пета да бъдат прередени, тъй като надлежните министри още не са пристигнали. Има Министерски съвет. Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение на бюрото, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка втора от дневния ред:

Одобрене проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската поданица Елена Петровна Самус и германския поданик Вилхелм Карл Юде.

Ефрем Митев (С): Правя предложение да не се четат мотивите, тъй като са известни.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложение да не се четат мотивите към проекторешението, тъй като са известни. Които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля секретаря да прочете само проекторешението.

Секретар Димитър Георгиев (К): (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската поданица Елена Петровна Самус и германския поданик Вилхелм Карл Юде

Разрешава се на Министерството на народното просвещение да приеме на държавна служба: 1) за срок от 3 години, смятано от 1 май 1947 г. до 30 април включително 1950 г., Елена Петровна Самус, по народност рускиня, съветска поданица, досегашна лекторка по руски език в Горноджумайската смесена гимназия, за волнонаемна учителка по същия език; 2) за срок от една година, смятано от 1 юли 1947 г. до 30 юни включително 1948 г., Вилхелм Карл Юде, по народност германец, германски поданик, за лектор по немски език при специалността немска филология в Софийския държавен университет „Св. Климент Охридски“ — и двамата с предвиденото в бюджета възнаграждение.

Ако през течение на горните срокове се явят кандидати — български поданици със същия ценз, Министерството на народното просвещение дава предимство на тях.

(Ето мотивите към проекторешението:

МОТИВИ

към проекторешението за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската поданица Елена Петровна Самус и германския поданик Вилхелм Карл Юде

Г-да народни представители! Елена Петровна Самус е рускиня по народност, съветска поданица, и от 1944 г. досега е преподавала руски език в Горноджумайската смесена гимназия, като лекторка.

Тъй като след 9 септември се предвиди в учебната програма на народните основни и средни училища разширено и задълбочено изучаване на руски език, като средство за опознаване на съветските народи и по-тесно сближение с тях, нуждата от учители, владеещи добре руски език, е твърде голяма и подготовката на учителски кадри в това направление е една важна задача за повереното ми министерството, от чието правилно разрешение зависи да се постави преподаването на руски език на подобаваща висота.

Елена Петровна Самус е добре подготвена специалистка по руски език. Тя е завършила успешно държавните курсове по руски език и има педагогически опит като лекторка в българска гимназия. Министерството на народното просвещение се нуждае от специалисти по руски език и желае да я привлече по-здраво към учителската професия, поради което моля, Елена Петровна Самус да бъде приета на държавна служба за срок от 3 години като волнонаемна учителка по руски език.

Историко-филологическият факултет при Софийския университет „Св. Климент Охридски“ е взел решение да се приеме за една година като лектор по немски език при специалността немска филология лицето Вилхелм Карл Юде, по народност германец, германски поданик, без да се чака създаването на новата германска държава и възобновяване дипломатическите отношения между нея и България, за да се посочи от германското правителство лице за лектор по немски език, както се практикува с държавите, с които имаме училища и културни спогодби. Това се налага поради обстоятелството, че изгледите за едно скорошно възстановяване на германската държава са съвсем малки, а нуждата от лектор по немски език за обучението на нашите студенти по немска филология е твърде голяма и нейното задоволяване не може да се отлага.

Вилхелм Карл Юде има нужното образование и дългогодишна практика, поради което е подготвен за лектор по немски език в Софийския университет. От 1921 г. насам до неотдавна е учителствувал в различни германски училища и разполага с богата педагогическа опитност. Завършил е Франкфуртския университет по пе-

дагогия, философия и история, след което е станал гимназиален учител с главна специалност немски език. Напоследък (до края на януари 1947 г.) е бил директор на гимназията в Дийц на р. Лан (французка окупационна зона). Владее основно немски език и познава неговото историческо развитие, а също има живо отношение към немската литература и преди установяването на нацисткия режим в Германия се е проявявал и като писател.

Като имате пред вид горното, моля, да одобрите и гласувате представеното проекторешение.

София, 5 май 1947 г.

Министър на народното просвещение: Д-р М. Нейчев)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани орактори по това проекторешение. Ще пристъпим към гласуване. Които са съгласни с току-що докладваното проекторешение за приемане на държавна служба по ведомството на Министерството на народното просвещение съветската поданица Елена Петровна Самус и германския поданик Вилхелм Карл Юде, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка шеста от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за сключване на безлихвен заем от Дирекцията на труда в размер на 60,000,000 лв. за нуждите на мероприятията „Отдых и култура“ при Министерството на социалната политика.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Димитър Георгиев (К): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за отпускане на безлихвен заем от Дирекцията на труда в размер на 60,000,000 лв. за нуждите на мероприятията „Отдых и култура“

Г-жи и г-да народни представители! Мероприятието „Отдых и култура“ при Министерството на социалната политика през 1947 г. ще организира, както и през миналите две години, почивката както на работниците пряко ангажирани в производството, така и на служащите във всички предприятия и учреждения; за тая цел то ще наеме в различните наши морски, бански и планински курорти, частни и обществени вили и помещения, които ще обзаведе и пригоди за почивни домове, като обзаведе към тях кухни и трапезарии.

Същевременно то ще построи на някои от нашите хубави планински местности леки дървени помещения за младежки станове, също така добре обзаведени за една по-добре организирана и приятна почивка. Всичко това ще бъде наето, построено и обзаведено за сметка на бюджета на мероприятията „Отдых и култура“. Разноските за ръководния, просветния и технически персонал ще бъдат също за сметка на мероприятията.

Останалата част от разходите за станове, почивните домове и летовищата, а именно: пътните разноски до и от летовищата и почивните домове и костюмната цена на храната ще се поеме както от профсъюзите и предприятията, така и от самите почиващи. По този начин с обединените сили на ОРПС и „Отдых и култура“ ще може да намерят почивка няколко пъти повече работници, отколкото ако мероприятията би поело всички разноски, както това бе направено миналите години. За тия втори разноски, които ще бъдат за сметка на почиващите или съюзите им и главно за улеснение в снабдяването, особено като имаме пред вид режима на нарядните стоки, е крайно необходимо, мероприятията, което снабдява всички свои станове, почивни домове и летовища с необходимите продукти, да разполага с един оборотен капитал от 60,000,000 лв. С тази сума ще се закупи поне една част от необходимите продукти, чиято стойност ще възлезе на повече от 100,000,000 лв.

Поради ограничените бюджетни възможности мероприятията „Отдых и култура“ не разполага с необходимите за всички тези разходи средства.

Сметките на Дирекцията на труда разполагат с по-големи суми и тя би могла да заеме на мероприятията „Отдых и култура“ сумата шестдесет милиона лева без с това да попречи на редовното изплащане на разходите по тези сметки.

Връщането на сумата обратно от мероприятията „Отдых и култура“ на Дирекцията на труда ще стане на части с краен срок 30 октомври 1947 г.

Като докладвам горното, моля, г-да народни представители, за одобрение и гласуване предложението от мене законопроект.

Гр. София, 7 април 1947 г.

Министър на социалната политика: Здр. Митовски

ЗАКОНОПРОЕКТ

за сключване на безлихвен заем от Дирекцията на труда в размер на 60,000,000 лв. за нуждите на мероприятията „Отдых и култура“ при Министерството на социалната политика

Чл. 1. Разрешава се на мероприятията „Отдых и култура“ при Министерството на социалната политика да сключи, а на Дирекцията на труда да отпусне безлихвен заем в размер на 60,000,000 лв., средствата на които да се използват като оборотен капитал при закупуването на необходимите хранителни припаси за станове, почивните домове и летовищата, които мероприятията ще открие за работниците и служащите през 1947 г.

Чл. 2. Заемът се отпуска при следните условия:

а) Дирекцията на труда ще прехвърли, най-късно до 10 дни от влизането на закона в сила, сумата 60,000,000 лв. от сметката си под № 60 при Българска народна банка в сметката на мероприятията „Отдых и култура“ при Българска земеделска и кооперативна банка под № 5425;

б) Мероприятието „Отдых и култура“ при Министерството на социалната политика се задължава да върне обратно по сметка № 60 при Българска народна банка сумата най-късно до 30 октомври 1947 г.

в) За обезпечаване връщането на отпуснатия заем мероприятиято „Отдых и култура“ се задължава да прави ежемесечни вноски по сметка № 60 на Дирекцията на труда в Българска народна банка, начина от 30 юни 1947 г. Вноските мероприятиято „Отдых и култура“ набира от сумите, които ще внасят лицата, изпратени на почивка в станете, почивните домове и летовищата за заплащането стойността на храната им. Тези суми не могат да се използват за други цели освен за вноските към Дирекцията на труда за покриване направения заем и за купуване на необходимите хранителни припаси за станете, почивните домове и летовища.

г) Задължава се мероприятиято „Отдых и култура“ да открие в своето счетоводство специална сметка за покриване на заема от сумите, получени от изпратените на почивка лица и да следи за редовното погашение на заема.

д) Ако до 30 октомври 1947 г. мероприятиято не издължи напълно сумата по заема, бюджетоконтролният отдел при Министерството на социалната политика блокира приходите на мероприятиято „Отдых и култура“ по сметката му в Българска земеделска и кооперативна банка в размер на неиздължената част от заема. Така блокираната сума се прехвърля от Българска земеделска и кооперативна банка по сметка № 60 в Българска народна банка на Дирекцията на труда.

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори. Ще пристъпим към гласуване. Които приемат на първо четене законопроекта за сключване на безлихвен заем от Дирекцията на труда в размер на 60.000.000 лв. за нуждите на мероприятиято „Отдых и култура“ при Министерството на социалната политика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Здравко Митовски: Г-н председателю! Понеже няма записани оратори, аз моля, законопроектът да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене.

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Понеже не станаха разисквания, г-н министърът на социалната политика предлага, този законопроект да бъде приет и на второ четене, по спешност. Които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„ЗАКОН“

за сключване на безлихвен заем от Дирекцията на труда в размер на 60.000.000 лв. за нуждите на мероприятиято „Отдых и култура“ при Министерството на социалната политика.

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 1)

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 1, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

(В залата влиза министър-председателят Георги Димитров, посрещнат с ръкоплескания и ставане на крака от бюрата, министрите и народните представители от мнозинството)

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 2)

Председателствуващ д-р Георги Атанасов: Които приемат чл. 2, моля да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Пристъпваме към точка седма от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за отменение на закона за осигуряване умствени работници и изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки.

Моля секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„МОТИВИ“

към законопроекта за отменение на закона за осигуряване на умствените работници и изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки.

Г-да народни представители! По § 1. През 1941 г. с закона от 24 януари с. г. („Държавен вестник“, бр. 17 от 1941 г.) беше въведена у нас специална осигуровка на умствените работници. С тази осигуровка се целеше да се обособят умствените работници в отделна категория, за да им се осигури една по-голяма пенсия.

Приложението на закона в продължение на пет години показва нецелесъобразността на мотивите за създаването му. Да се тегли една рязка граница между умствени и физически работници не е възможно. Освен това става ясно, че въпреки големите вноски, които се плащат, и които съставляват 12% от заплатата, пенсията след пет години участие в осигуровката ще бъде около 5.000—6.000 лв., а в някои случаи ще имаме пенсия за старост около 1.000 лв. годишно.

Ето защо нито е в интереса на самите служещи да продължават да се осигуряват по поменатия закон, нито е в духа на днешния наш демократичен социален ред да продължаваме да делим

работниците на умствени и физически. Налага се следователно да се ликвидира с този закон, като умствените работници се осигуряват в бъдеще на общо основание по закона за обществените осигуровки. По този закон те само при една вноска, съставляваща 5% от заплатата им, ще имат минимална пенсия за инвалидност или за старост 18.000 лв. годишно.

По § 2. Урежда се начинът, по който ще стане зачитането на задължителните вноски, направени по закона за осигуряване на умствените работници.

По § 3. Предвижда се, определянето на пенсията въз основа на вноските, направени по закона за осигуряване на умствените работници да стане така, че интересите и правата на същите да бъдат запазени. Остатъкът от сумата на вноските, след покриване на максималната вноска по закона за обществените осигуровки, ще бъде зачитан като извънредна вноска.

По § 4. Предвижда се зачитането на доброволните вноски да стане по същия начин, както задължителните.

По § 5. Съгласно чл. 98 от закона за осигуряване на умствените работници за направените по закона за обществените осигуровки вноски се зачита толкова месеци участие, колкото пъти се съдържа редовната месечна задължителна вноска на осигурения в сумата на прехвърлените вноски. По този начин се получаваше в резултат превръщане на 15 години участие по закона за обществените осигуровки в 1—2 години по закона за осигуряване на умствените работници. Законопроектът цели да се зачете времеучастието вълния му размер.

По § 6. Поправя се едно несправедливо третиране на осигурените. В закона за осигуряване на умствените работници имаше рязко пореждане, съгласно което вноски, направени 20 месеца след воемето, за което се отнасят, са недействителни. Тъй като задължението за осигуряване на работниците и служащите тежи върху работодателя, не е оправдано осигурените да носят щетите, последвали от вината или небрежността на работодателите си. Проектът предвижда такива вноски да бъдат зачетени на общо основание.

По § 7. Тъй като има една категория служащи, които са добили право на пенсия за старост по отменения закон, а не ще имат право на такова по закона за обществените осигуровки предвижда се да бъде запазено първото на такива да получат пенсия по размените, предвидени в закона за осигуряване на умствените работници.

По § 8. В този параграф е предвидено, щото всички вземания, имуществени и задължения на осигуровката на умствените работници да преминат в осигуровката „Инвалидност, старост и смърт“ по закона за обществените осигуровки. В тази осигуровка ще бъдат прехвърлени пабраните суми от вноски, лихви и пр. Тя ще поеме и плащането и на пенсията, които ще се отпускат при зачитане и на направените по отменения закон вноски.

По § 9. Предвижда се влизане в сила на закона да стане от първо число на следния месец, след публикуването му в „Държавен вестник“, за да постъпят и вноските за текущия месец, понеже внасянето им става месечно.

Като ви излагам горните мотиви за изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки, които е наложително да бъдат направени по съображения от социален характер и за да се даде необходимата осигурителна защита на обхванатите от законопроекта категории, моля, г-да народни представители, да гласувате предложения от мен законопроект.

Гр. София, май 1947 г.

Министър на социалната политика: Здр. Митовски

ЗАКОНОПРОЕКТ

за отменение на закона за осигуряване на умствените работници и изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки

§ 1. Отменява се законът за осигуряване на умствените работници обнародван в „Държавен вестник“, брой 17, от 24 януари 1941 г., заедно с неговите допълнения, като задължително осигурените с него и подлежащите на задължително осигуряване се считат осигурени по всички видове осигуровки по закона за обществените осигуровки.

§ 2. Задължително направените вноски и времето, за което са направени по закона за осигуряване на умствените работници, се приемат като задължително участие в осигуровката „Инвалидност, старост и смърт“ по закона за обществените осигуровки.

§ 3. Категорията на вноски за всеки осигурен по чл. 30, алинея четвърта, от закона за обществените осигуровки се определя, като вносната сума за вноска по закона за осигуряване на умствените работници се разделя на броя на седмиците, за които е направена.

В случай че, след като се добие най-горната категория, се получи остатък, последният се счита за извънредна вноска, и при пенсионирането се включва за увеличение на средната вноска, при която то ще се извърши.

Извънредните вноски по закона за осигуряване на умствените работници се зачитат по начина, определен в предшествуващата алинея.

В случай че средната седмична вноска е по-малка от минималната вноска по закона за обществените осигуровки, заинтересуваният може да до внесе разликата, или внесена сума за вноски се разделя на минималната вноска, за да се получи участието в седмици, които се зачитат при пенсионирането.

§ 4. Доброволно осигурените по закона за осигуряване на умствените работници могат да продължат осигуровката си, като направените вноски се зачитат като доброволни вноски по закона за обществените осигуровки; с тях се постъпва по реда, указан в предшествуващия параграф.

§ 5. Вноските на осигурените, направени по закона за обществените осигуровки в осигуровката „Инвалидност, старост и смърт“ до 1 юни 1941 г. и подлежащи на прехвърляне по закона за

* За текста на членовете виж първото четене на законопроекта на стр. 60

осигуряване на умствените работници, се зачитат като направени по първия закон.

§ 6. Вноски, направени от подлежащи на задължително осигуряване по закона за осигуряване на умствените работници и попадащи под членове 64 и 66 от същия закон, се зачитат като редовни задължителни вноски.

§ 7. Осигуреният, придобил право на пенсия за старост по закона за осигуряване на умствените работници до влизането в сила на настоящия закон, се пенсионира по размерите, предвидени в закона за осигуряване на умствените работници. Такава пенсия се отпуска, отказва, прекратява и видоизменява от комисията по чл. 47 от закона за обществените осигуровки.

§ 8. Всички заварени при влизането на настоящия закон в сила вземания, имуществата и задължения на осигуровката на умствените работници преминават върху осигуровката „Инвалидност, старост и смърт“.

§ 9. Настоящият закон влиза в сила от първо число на следния месец след публикуването му в „Държавен вестник“.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори. Ще пристъпим към гласуване. Които приемат на първо четене законопроекта за отменение на закона за осигуряване на умствените работници и изменение и допълнение на закон за обществените осигуровки, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-н министърът на социалната политика.

Министър Здравко Митовски: (От трибуната. Посрещнат с ръкоплескания от мнозинството) Г-жи и г-да народни представители! Наглед законопроектът не представлява особен интерес. В същност обаче той представлява интерес. И аз вземам думата специално, понеже законът за осигуряване на умствените работници представлява един типичен случай на законодателстване в миналото, за да хвърля малко светлина върху него.

Внася се законопроектът за отменение на закона за осигуряване на умствените работници и изменение и допълнение на закон за обществените осигуровки. През 1941 г. се създаде специална застраховка на умствените работници към фонда „Обществени осигуровки“. Тази застраховка е недоразумение — употребявам най-меккия израз, за да характеризирам миналото законодателство по отношение на обществените осигуровки — защото е налице едно организационно единство на физическите и умствени работници, и ние се намираме в една пълна теоретическа и практическа невъзможност да разделим умствените от физическите работници. Но има нещо по-интересно в самия строеж на тая застраховка.

Аз ще си позволя да направя само с две думи един малък паралел между обществената застраховка и тая на умствените работници, за да проличи какво представлява последната застраховка. Като база за устройството на застраховката на умствените работници е легвала тая на осигурителната техника, на актьорската нрука — и само толкова. Имаме тъй наречения стаж, което значи, че пенсия се дава само след пет години, а минималната пенсия — това е много характерно, такъв е случаят с пореден № 35 от осигурените работници — се равнява на 904 лв. не месечно, а годишно. Явно е, че никакъв елементарен разум не е бил вложен при изграждането на тази застраховка.

Нещо друго характерно, което представлява вече плюс на това положение и което представлява истински мотив за изграждането на тая застраховка, е следното: който служи повече време, 25 или 30 години, какъвто е случаят с бюрократите, които имат преклонна глава, които не се сече от остра сабя, бюрократите, които служат на всички режими, бюрократите, които отиват по върховете, които са влияли за създаването на тая застраховка и които ще получат в края на краищата големи заплати, той обезпечава за себе си една голяма пенсия — голяма до такава степен, че отива вече в противоречие с принципа, пенсията да не надвишава заплатата. Докато на единия полюс имаме минимална пенсия на един зрял работник 904 лв. годишно, на другия полюс имаме максимална пенсия за тези висши служители, които дослужват за пенсия, надвишаваща тяхната заплата.

Независимо от това, при строежа на тая застраховка е използвана само застрахователната техника, и няма абсолютно никакъв социален коректив, илюстриран от току що казаното. В същото време трябва да се подчертае, че при обществените осигуровки ние имаме минимална пенсия 18.000 лв., като в това отношение се вземат пред вид вноските поради отлъчване от работа. Тези вноски, които иначе би трябвало да останат в фонда, днес се поглъщат от административните разходи и отиват да отегчат положението на социално най-слабите обществени категории държавни служители.

Ако продължим този паралел, ще се натъкнем на друго нещо. При умствените работници ние имаме за 1941 г. — понеже застраховката е нова — административни разходи 5.5%, през 1942 г. — 6%, през 1943 г. — 9.6%, без да е започнало още раздаването на пенсия. Вие виждате как прогресивно бързо растат административните разходи, които, като почне раздаването на пенсията, трябва да се откаже, че ще се качат още повече, а в същото време виждаме административните разходи за обществените осигуровки да се намаляват генерално и да слизат до 3.8% и до 3.3% дори.

В резултат, след като премахнем тая осигуровка, след като я слеем с обществените осигуровки на работниците и служащите в страната, вместо да се плащат 12% от заплатите за удържки към фонда „Обществени осигуровки“, ще се плащат при същото положение на осигурените работници и служащи само 9%; вместо 5-годишен стаж, ще имаме 3-годишен стаж и вместо 1.000 лв. минимална годишна пенсия, ще имаме все пак относително по-добра годишна пенсия — 18.000 лв.

С оглед да се премахнат тези именно неудобства и да се внесе социален коректив, ние внесохме този законопроект. И аз ви моля, пред вид на обстоятелството, че няма записани оратори да говорят по него, да го гласувате, по спешност, и на второ четене. (Ръкоплескания от мнозинството)

Д-р Георги Петков (сЛ): Г-н председателю! Аз не смятам, че този законопроект е толкова безинтересен. Той има голямо значение, и аз моля да се внесе в комисията за проверка и поправки.

От мнозинството: Е-е-е!

Един от мнозинството: Сега ли се сети?

Д-р Георги Петков (сЛ): Той е раздаден вчера. През време на заседанието един билюк такива законопроекти ни се раздадоха и ние нямаме възможност да ги прочуим.

Министър-председател Георги Димитров: Защо не вземете думата?

Министър Здравко Митовски: Защото искат да саботират.

Д-р Георги Петков (сЛ): Г-н министър-председателю! Подобни социални закони не могат да минават инцидентно.

Министър Здравко Митовски: Това е антисоциален закон, който се отменява, г-н Петков.

Д-р Георги Петков (сЛ): Вие се чудите на увеличените сметки по тези застраховки, защото нямате хабер от този закон.

Министър Здравко Митовски: Съвсем не се чудя. Тъкмо това искам да ви обясня. Ако това Вас изненадва, то значи, че представлява едно недоразумение. (Ръкоплескания от мнозинството)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които г-да народни представители са съгласни с предложението на министъра на социалната политика, предложеният законопроект да се гласува и на второ четене, по спешност, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Никола Петков (зНП): И на трето четене!

Председателстващ Георги Атанасов: Моля докладчика да докладва законопроекта на второ четене.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„ЗАКОН“

за отменение на закона за осигуряване на умствените работници и изменение и допълнение на закона за обществените осигуровки.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете § 1)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат § 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете § 2)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат § 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете § 3)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат § 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете § 4)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете § 5)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат § 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете § 6)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете § 7)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Които приемат § 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

* За текста на законопроекта виж първото четене на стр. 61.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете § 8)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Който приемат § 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете § 9)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Който приемат § 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Понеже г-н министърът на финансите дойде, ще разгледаме точка първа от дневния ред:

Одобрение проекторешението за одобрение на 5. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 май 1947 г. протокол № 78, относно освобождаване от акциз и други на 10.000 тона цимент.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„МОТИВИ

към проекторешението за одобряване на 5. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 май 1947 г. протокол № 78, относно освобождаване от акциз и др. на 10.000 тона цимент, изнасян за чужбина

Г-да народни представители! В страната съществуват две фабрики за производство на цимент, със средно годишно производство около 200.000 тона. В строеж е трета фабрика с капацитет около 100.000 тона. Машините на съществуващите фабрики са доста изхабени и за осигуряване редовното им производство необходимо е подновяването на една част от тях, а се налага и възможното разширяване на съществуващите фабрики, с което ще се увеличи производството на цимента.

Българското акционерно дружество „Гранитоид“, което има най-голямата циментова фабрика в страната, е уговорило с чужбина износа на 10.000 тона цимент срещу свободни девизи, от които една част ще употреби за закупуване от Даня и Швейцария отлава поръчани и готови машини, необходими за фабриката му на гара Батановци, а остатъка ще отстъпи и остави на разположение на Българската народна банка.

Тъй като от една страна на външния пазар циментът има значително по-ниска цена от тая, по която се продава в страната, поради което е неконкурентноспособен, а от друга страна облозите, тежачи върху него, са вътрешни и прехвърлянето им върху чуждия консуматор е невъзможно при сегашните международни стопански условия, налага се, въпросното количество 10.000 тона цимент да бъде освободено от заплащане на акциз, пътния данък и таксата за фонда „Постройка на нови сгради за държавна политехника в София“.

Като имате пред вид горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате приложеното проекторешение.

Гр. София, 19 май 1947 г.

Министър на финансите: проф. д-р Ив. Стефанов

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за одобряване на 5. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 май 1947 г., протокол № 78, относно освобождаване от акциз и др. на 10.000 тона цимент, изнасян за чужбина

Одобрява се 5. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му на 12 май 1947 г., протокол № 78, което гласи:

„Освобождава се от акциз, пътен данък и такса за фонд „Постройка на сгради за държавна политехника в София“ изнасяният за чужбина от Българско акционерно дружество „Гранитоид“ срещу заплащане в свободни девизи 10.000 тона цимент при условие, с една част от девизите да се закупят и внесат машини за увеличаване производството на цимента в фабриките на същото дружество, а остатъкът да се отстъпи изцяло на Б. н. банка.

Акцизът, пътният данък и таксата за изнасените количества цимент да се гарантират преди износа му от Българско акционерно дружество „Гранитоид“ по един от начините, указани в чл. 52 от закона за д. п. а. и патентите, която гаранция да се освободи след приключване сделката“.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори. Ще пристъпим към гласуване. Ония г-да народни представители, които приемат проекторешението за одобряване на 5. постановление на Министерския съвет, взето в заседанието му от 12 май 1947 г., протокол № 78, относно освобождаване от акциз и други на 10.000 тона цимент, изнасян за чужбина, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане на точка осма от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за разрешаване на Кюстендилското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 20.000.000 лв.

Моля г-на секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за разрешение на Кюстендилското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 20.000.000 лв.

Г-да народни представители! На основание чл. 41 от правилника за пласиране средствата на осигуровките при Института за обществено осигуряване, същият отпуска заеми на общините за строеж на работнически жилища, благоустройствени мероприятия или други социално-стопански предприятия.

В гр. Кюстендил се намират една от най-лековитите минерални извори в страната. Общинското управление, схващайки огромната стойност на това народно богатство, е построяло големи минерални бани, които привличат много нуждаещи се от лекуване и почивка граждани. Особено през летния сезон градът е винаги претъпкан с летищащи и лекуващи се. Недопустимо е в един от най-големите български курортни и лечебни центрове да липсва модерна канализационна мрежа, която да гарантира здравето на местното население и на постоянните гости.

Водими от съображения чрез канализация на града да се подобри социалният бит на местното население и считайки, че с влягането на свободните средства на осигуровките в подобен обект, институтът насочва най-правилно пласментната си политика, моля, представеният законопроект да бъде одобрен от вас.

Гр. София, май 1947 г.

Министър на социалната политика: Здравко Митовски

ЗАКОНОПРОЕКТ

за разрешаване на Кюстендилското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 20.000.000 лв.

Чл. 1. Разрешава се на Кюстендилското градско общинско управление да сключи заем в размер на 20.000.000 лв. от Института за обществено осигуряване — осигуровка „Инвалидност, старост и смърт“, който да послужи за канализиране на града.

Чл. 2. Институтът за обществено осигуряване ще отпусне заема на части за извършени работи или доставени предмети за канализацията по предварително проверени и утвърдени привременни и окончателни ситуации и сключени договори.

Чл. 3. Заемът се отпуска в форма на авансова текуща сметка с 6% годишна лихва при 6-месечно олихвяване. Реализирането на заема трябва да стане до 31 декември 1949 г., когато ще се закрие текущата сметка.

Чл. 4. За изплатените суми по авансовата текуща сметка до 31 декември 1949 г., заедно със съответните лихви, се съставя погасителен план при 6% годишна лихва и анюитети с падеж 30 юни и 30 декември всяка година. Ако на съответните падежи анюитетите не бъдат внесени същите ще се внасят с 6½% годишна лихва, изчислявана от падежа на анюитета до окончателното внасяне сумата на института.

Чл. 5. Срокът за погасяване на заема е 20 години, считан от 1 януари 1950 г.

Чл. 6. Ако след окончателното завършване на предприятието, за което е дума в чл. 2 от този закон, остане нереализирана известна част от заема, то тя не се изплаща от Института за обществено осигуряване и заемът остава сключен само за реализираната му част.

Чл. 7. За гарантиране редовното погасяване на анюитетите и лихвите служат приходите от общинските минерални бани, приходите от съществуващата градска канализация и от тази, която ще се построи от средствата на този заем. Приходите се внасят ст Кюстендилското градско общинско управление по текуща сметка на Българската земеделска и кооперативна банка, а изплащане по тази сметка става само след предварително разрешение на Института за обществено осигуряване. Ако тези приходи не са достатъчни, те се допълват с бюджетни средства на Кюстендилското градско общинско управление, което предвижда в бюджета си за следващата година необходимите суми.

Чл. 8. Ако Кюстендилското градско общинско управление би имало възможност да изплати заема си напълно преди срока, то в такъв случай ще изплати главницата и лихвата съгласно с условията на този закон, само до пеня на предсрочното изплащане.

Чл. 9. На Института за обществено осигуряване се запазва правото на технически и финансов контрол на строежа.

Чл. 10. Разносните по сключването и изплащането на заема са за сметка на заемодателя.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма оратори. Ще пристъпим към гласуване. Който г-да народни представители приемат на първо четене законопроекта за разрешаване на Кюстендилското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 20.000.000 лв., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Здравко Митовски: Моля, по спешност, законопроектът да се гласува и на второ четене.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Г-н министърът на социалната политика прави предложение, законопроектът да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене. Ония г-да народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да го докладва.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„ЗАКОН“

за разрешение на Кюстендилското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер 20.000.000 лв.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 1)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 2)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 3)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 4)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 5)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 6)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 7)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 8)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 9)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 10)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следващата точка, девета, от дневния ред:

Първо чете на законопроекта за разрешаване на Поповската градска образцова община да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 6.000.000 лв.

Моля г-на секретаря на прочете законопроекта.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„МОТИВИ“

към законопроекта за разрешаване на Поповското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 6.000.000 лв. за строеж на малки икономични жилища за бедни бездомни жители на града.

Г-да народни представители! На основание чл. 41 от правилника за планиране средствата на осигуровките при Института за обществено осигуряване, същият отпускат заем за строеж на жилища за работници и за бездомни социално слаби съществуващи.

В гр. Попово съществува остра жилищна криза и бедните бездомни жители на града са принудени да живеят при крайно нехигиенични условия. Общинската управа, водима от желанието да помогне за подобряването на социалния бит на тази категория граждани, е решила, макар и не с бюджетни средства, да построи известен брой

малки евтини жилища, които да им даде на дългосрочно изплащане.

Водими от съображения, че с построяване на малки жилища за подслоняване на бедни бездомни граждани ще се подобри социалният бит на населението и считайки, че, владейки свободните средства на осигуровките в подобен обект, институтът насочва най-правилно пласментната си политика, моля, представеният законопроект да бъде одобрен от вас.

Гр. София, май 1947 г.

Министър на социалната политика: Здравко Митовски

ЗАКОНПРОЕКТ

за разрешаване на Поповската градска образцова община да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 6.000.000 лв.

Чл. 1. Разрешава се на Поповското градско общинско управление да сключи заем в размер на 6.000.000 лв. от Института за обществено осигуряване — осигуровка „Инвалидност, старост и смърт“, средствата на който да послужат за постройки на малки икономични жилища за бедни бездомни жители на града.

Чл. 2. Институтът за обществено осигуряване ще отпускат заема на части за извършени работи или доставени материали за постройките по предварително проверени и утвърдени привременни или окончателни ситуации и сключени договори.

Чл. 3. Заемът се отпуска в формата на авансова текуща сметка с 6% годишна лихва при 6-месечно олихвяване. Реализирането на заема трябва да стане до 31 декември 1949 г., когато ще се закрийте текущата сметка.

Чл. 4. За изплатените суми по авансовата текуща сметка до 31 декември 1949 г., заедно със съответните лихви, се съставя погасителен план при 6% годишна лихва и анюитети с падежи 30 юни и 30 декември всяка година. Ако на съответните падежи анюитетите не бъдат внесени, същите ще се внасят с 6 1/2% годишна лихва, изчислявана от падежа на анюитета до окончателното внасяне сумата на института.

Чл. 5. Срокът за погашение на заема е 15 години, считан от 1 януари 1950 г.

Чл. 6. Ако след окончателното завършване на предприятието, за което е дума в чл. 2 от този закон, остане нерезализирана известна част от заема, то тя не се изплаща от Института за обществено осигуряване и заемът остава само за реализираната му част.

Чл. 7. За гарантиране редовното погашение на анюитетите и лихвите на заема служат общинските приходи „кантаринина“. Приходите се внасят от Поповското градско общинско управление по текуща сметка на Българска земеделска и кооперативна банка, а изплащания по тази сметка стават само след предварително разрешение на Института за обществено осигуряване. Ако тези приходи не са достатъчни, те се допълват от бюджетни средства на Поповското градско общинско управление, което предвижда в бюджета си за следващата година необходимите суми.

Ако Поповското градско общинско управление би имало възможност да изплати заема си напълно преди срока, то в такъв случай ще изплати главницата и лихвата, съгласно с условията на този закон, само до деня на предсрочното изплащане.

Чл. 9. На Института за обществено осигуряване се запазва правото на технически и финансов контрол на строежа.

Чл. 10. Разносните по сключването и изплащането на заема са за сметка на заемодателя.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани ора-тори.

Пристъпваме към гласуване. Ония г-да народни представители, които са съгласни с законопроекта за разрешаване на Поповската градска образцова община да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 6.000.000 лв., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Здравко Митовски: Предлагам спешност.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Г-н министърът на социалната политика прави предложение, законопроекта да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене. Ония г-да народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да го докладва.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„ЗАКОН“

за разрешаване на Поповската градска образцова община да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 6.000.000 лв.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 1)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 2)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

* За текста на членовете виж първото четене на законопроекта на стр. 63.

* За текста на членовете виж първото четене на законопроекта по-горе.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 3)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 4)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 5)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 6)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 7)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 8)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 9)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 10)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следващата точка, десета, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за разрешаване на Панчаревското селско общинско управление, Софийска околия, да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 3.000.000 лв.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за разрешаване на Панчаревското селско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 3.000.000 лв.

Г-да народни представители! На основание чл. 41 от правилника за пласиране средствата на осигуровките при Института за обществено осигуряване, същият отпуска заеми на общините за строеж на работнически жилища, благоустройствени мероприятия или други социално-стопански предприятия.

В село Панчарево — Софийско, се намират лековити минерални извори, с дебит на водата от 260 дм. Общото количество на твърдите вещества, разтворени във водата, възлизат на 503 м/гр., между които преобладават йоните на калция, на магнезия и на въглената киселина. Според извършените в настоящо време медицински наблюдения Панчаревската минерална вода има добри лечебни балнеоложки свойства и лекува болестите на храносмилателните органи, бъбречни камъни, ревматизъм, ишиас, лумбаго и пр. Изворот е каптиран, но сградата на банята е примитивна, тясна, неподходяща за целта и построяването ѝ датира от 1903 г. За да може да бъде използван пълният капацитет на минералния извор и лечебността на водата, необходимо е сегашната банска сграда да бъде основно преустроена, разширена и обзаведена. За целта Панчаревското селско общинско управление желае да сключи заем от Института за обществено осигуряване, като е представило разрешение от Министерството на вътрешните работи и благоприятното мнение на Главната дирекция на държавните и на гарантираните от държавата дъждове.

Водните от съображения, че чрез преустройството на сега съществуващата банска постройка ще се постигне най-целесъобразното използване на минералната вода — ценно народно богатство, и считайки, че с влагването на свободните средства на осигуровките в подобен обект институтът насочва най-правилно пласментната си политика, моля, представеният законопроект да бъде одобрен от вас.

Гр. София, май 1947 г.

Министър на социалната политика: Здравко Митовски

ЗАКОНОПРОЕКТ

за разрешаване на Панчаревското селско общинско управление, Софийска околия, да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 3.000.000 лв.

Чл. 1. Разрешава се на Панчаревското селско общинско управление да сключи заем в размер на 3.000.000 лв. от Института за

обществено осигуряване — осигуровка „Инвалидност, старост и смърт“, който да послужи за разширение, пристройка, надстройка и обзавеждане на общинската минерална баня.

Чл. 2. Институтът за обществено осигуряване ще отпуска заема на части за извършени работи по строежа на банята, по предварително проверени и утвърдени привременни и окончателни ситуации и сключени договори.

Чл. 3. Заемът се отпуска в форма на авансова текуща сметка с 6% годишна лихва при 6-месечно олихвяване. Реализирането на заема трябва да стане до 31 декември 1947 г., когато ще се закрий текущата сметка.

Чл. 4. За изплатените суми по авансовата текуща сметка до 31 декември 1947 г., заедно със съответните лихви, се съставя погасителен план при 6% годишна лихва и анюитети с падеж 30 юни и 30 декември всяка година. Ако на съответните падежи анюитетите не бъдат внесени, същите ще се внасят с 6½% годишна лихва, изчислявана от падежа на анюитета до окончателното внасяне на сумата на института.

Чл. 5. Сроктът за погасяване на заема е 20 години, считан от 1 януари 1948 г.

Чл. 6. Ако след окончателното завършване на предприятието, за което е дума в чл. 2 от този закон, остане нереализиран известна част от заема, то тя не се изплаща от Института за обществено осигуряване и заемът остава сключен само за реализираната му част.

Чл. 7. За гарантиране на редовното погашение на анюитетите и лихвите служат приходите на общината от данък върху сградите, от минералната баня, от общинските гори, от наеми от покритите общински имоти и от такси „пъдарщина“. Приходите се внасят от Панчаревското селско общинско управление по текуща сметка на Б. з. к. банка, а изплащане по тази сметка става само след предварително разрешение на Института за обществено осигуряване. Ако тези приходи не са достатъчни, те се допълват с бюджетни средства на Панчаревското селско общинско управление, което предвижда в бюджета си за следващата година необходимите суми.

Чл. 8. Ако Панчаревското селско общинско управление би имало възможност да изплати заема си изпълно преди срока, то в такъв случай ще изплати главницата и лихвата, съгласно с условията на този закон, само до деня на предсрочното изплащане.

Чл. 9. Осигурените лица по законите за общественото осигуряване, както и служителите при Института за обществено осигуряване, ще се ползват на вечни времена с 50% намаление от установените такси за къпаня в банята.

Чл. 10. На Института за обществено осигуряване се запазва правото на технически и финансов контрол на строежа.

Чл. 11. Разносните, както и гербовете по сключването и изплащането на заема, са за сметка на заемоскателя.

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори. Пристъпваме към гласуване.

Ония г-да народни представители, които са съгласни с законопроекта за разрешаване на Панчаревското селско общинско управление, Софийска околия, да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 3.000.000 лв., моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Здравко Митовски: Предлагам спешност.

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Г-н министърът на социалната политика прави предложение, законопроектът да бъде гласуван по спешност и на второ четене. Ония г-да народни представители, които са съгласни с това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да го докладва.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„ЗАКОН“

за разрешаване на Панчаревското селско общинско управление, Софийска околия, да сключи заем от Института за обществено осигуряване в размер на 3.000.000 лв.

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с заглавното на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 1)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 1, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 2)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 3)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 4)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

* За текста на членовете виж първото четене на законопроекта по горе.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 5)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 6)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 7)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 7, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 8)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 9)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 10)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете чл. 11)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към следващата точка от дневния ред:

Първо четене на законопроекта, за изменение на закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на Общинското предприятие за експлоатация на минералните бани в с. Павел баня, Казанлъшко. Моля г-на секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение на закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на Общинското предприятие за експлоатация на минералните бани в с. Павел баня, Казанлъшко.

Г-да народни представители! На Павелбанското общинско управление е отпуснат през 1940 г. заем от 18.000.000 лв. за строеж на модерни минерални бани. Касае се за огромна двуетажна модерна банска сграда на около 3200 кв. м. Строежът на сградата е стигнал едва до покрива, а срокът за реализирането на заема е изтекъл на 31 декември 1946 г., като общината до тази дата е изтеглила от разрешения заем 11.576.954 лв. При липса на други финансови възможности на общината и за да може сградата да бъде довършена, необходимо е продължаването на срока за реализирането на заема до 31 декември 1947 г., за да се даде възможност на общината да изтегли в този срок и останалата част от разрешените средства на заем и ги употреби за целта.

Моля, представеният законопроект да бъде одобрен от вас.

Гр. София май 1947 г.

Министър на социалната политика: Здравко Митовски

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на Общинското предприятие за експлоатация на минералните бани в с. Павел баня, Казанлъшко („Държавен вестник“, бр. 138, от 22 юни 1940 г. и „Държавен вестник“, бр. 103, от 10 май 1946 г.).

Параграф единствен. Срокът за реализирането на заемът се продължава до 31 декември 1947 г.“

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Няма записани оратори. Ще пристъпим към гласуване.

Ония г-да народни представители, които са съгласни, да бъде приет из първо четене законопроектът за изменение на закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на Общинското предприятие за експлоатация на минералните бани в с. Павел баня, Казанлъшко („Държавен вестник“, бр. 138, от 22 юни 1940 г. и „Държавен вестник“, бр. 103, от 10 май 1946 г.), моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Здравко Митовски: Правя предложение за спешност.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има предложение от г-на министъра на социалната политика, законопроект да се приеме по спешност, и на второ четене.

Ония г-да народни представители, които са съгласни с това предложение моля да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Моля г-на секретаря да докладва.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете)

„ЗАКОН“

за изменение на закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на Общинското предприятие за експлоатация на минералните бани в с. Павел баня, Казанлъшко („Държавен вестник“, бр. 138, от 22 юни 1940 г. и „Държавен вестник“, бр. 103, от 10 май 1946 г.).

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Секретар Димитър Георгиев (к): (Чете параграф единствен)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ония г-да народни представители, които са съгласни с параграф единствен от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Г-да народни представители! Ще трябва да стане едно пререкъждане на дневния ред, като пристъпим към разглеждане последната точка от дневния ред — първо четене на проекта за конституция на Народната република България — продължение разискванията, като законопроектите по точки 12 и 13 ще останат за следващото заседание.

Ония г-да народни представители, които са съгласни с това предложение за пререкъждане на дневния ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, приема се.

Пристъпваме към разглеждане на последната точка от дневния ред:

Първо четене на проекта за конституция на Народната република България — продължение на разискванията.

Има думата народният представител Анастас Петров.

Анастас Петров (р): (От трибуната. Посрещнат с продължителни ръкоплескания от мнозинството)

Недялко Атанасов (ЗНП): Г-н председателю! Имам една молба към бюрото. Ние дебатирате по проекто-конституцията на Народната република България, внесена от правителството, рещи, от конституционната комисия. Вчера в Народното събрание се прочете друг проект за конституция. Моля бюрото да нареди да се отпечата този проект и да се раздаде на народните представители. (Ръкоплескания от опозицията)

От мнозинството: А-а-а!

Недялко Атанасов (ЗНП): Това трябва да стане, това е длъжност на бюрото.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Ако вашият проект беше депозиран в бюрото, щяхме да го отпечатаме.

Димитър Коев (к): „Сършел“ ще го отпечати!

Недялко Атанасов (ЗНП): Няма друг проект за конституция, освен правителствения и този. Иначе, разрешете ни вестника и ние ще си го отпечатаме.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Г-н Петров! Имате думата.

Анастас Петров (р): Г-жи и г-да народни представители! Известно ви е от българската политическа история, че откато съществува България, от далечното минало и досега за първ път тя става народна демократична република. (Ръкоплескания от мнозинството)

Ние днес сме повикани да създадем основния закон на Народната република България — главната точка от дневния ред на Великото народно събрание и главният въпрос в изборителната кампания за Великото народно събрание.

Понеже вчера се прочете един проект за конституция от опозицията...

Министър-председател Георги Димитров: С голямо закъснение.

Анастас Петров (р): ... с голямо закъснение, разбира се (Смях, всред мнозинството), и понеже през цялото време те говореха все за търновската конституция, аз бях принуден днес да променя плана на моята реч. (Веселост всред мнозинството и опозицията)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Моля, дайте възможност на оратора да говори.

Анастас Петров (р): Принуден съм да направя един преглед и то бегло, да кажа няколко думи за търновската конституция.

Г-да и г-жи народни представители! Когато разсъждаваме по бъдещата конституция на Народната република България, не може да не се спрем и на досегашния наш основен закон — търновската конституция, не може също така да не хвърлим поглед и върху политическото ни развитие от освобождението до днешни дни, да не проследим историята на нашата конституция от 1879 г. и да напомним как бе прилаган конституционният закон: бяха ли спазвани постановленията на търновската конституция или бяха нарушавани, и кой търпеше конституцията на младата българска държава, създадена със скъпи жертви на великия руски народ и борбите и жертвите на нашите възрожденици.

* За текста на параграф единствен виж първото четене на законопроекта до-горе.

Един бегъл преглед на нашата конституционна история хвърля светлина върху политическото ни развитие и ни обяснява как се дойде до това положение, че днес малцина са онези, които поддържат търновската конституция, а в грамадното мнозинство от българския народ има съзнанието, че след преживените събития и премахване на монархията на България е необходима нова конституция и че търновската принадлежи вече на историята. (Ръкоплескания от мнозинството)

Г-да и г-жи народни представители! Първоначалният проект на конституцията от 1879 г., както се знае, бе дело на руския императорски комисар Дондуков-Корсаков, който бе натоварен след освобождаването да управлява временно новосъздадената по силата на Берлинския конгрес българска държава. За изработване на този проект Дондуков и неговите съветници бяха взели мнението на видни за онова време българи. Конституционният текст на руския комисар не можеше да не изразява господстващите за оная епоха идеи за държавно устройство. Затова по своята същност този проект бе консервативен и монархически. Той бе силно повлиян от сръбската конституция, която му бе послужила за главен образец, тъй като временните руски власти считаха сръбската конституция за най-близка до народния бит и разбиране на българския народ. Този характер на конституционния проект бе лесно обясним, ако се пренесем в епохата на 80-те години на миналия век, когато Европа се намираще под влияние на руския абсолютизъм и немския милитаризъм.

Историческа истина е, че руският комисар не е искал да наложи своя проект на Учредителното събрание. Това се вижда от речта му, произнесена по повод откриването на Народното събрание на 10 февруари 1879 г., в която реч той казва: „Предлаганият на наше обсъждане проект не е повече от програма, но тая програма не трябва да стеснява и обвързва вашите убеждения. С пълна свобода и независимост на отделните мнения и при общите прения нека се изкаже всеки от вас по съвест и убеждение, като помни, че във вашите ръце се намира щастieto, благоденствието и бъдещата съдба на вашето отечество, повикано към нов политически живот“.

Така членовете на Учредителното събрание са имали свободата да разискват върху тъй наречения проект за органически устав на българското княжество, но те са имали само относителна свобода, защото при изработване на държавно-устройствения закон на новата българска държава учредителите е трябвало да се съобразят с волята на великите сили и постановленията на Берлинския договор. По убеждение републиканци и привърженици на народната република на Ботев и Левски, те не можеха да избират между републиката и монархията. Берлинският договор бе вече определил формата на държавно управление. Чл. 1 от него гласеше: „България ще образува едно княжество автономно и васално на султана“. А в чл. 2 се добавяше: „Българският княз ще се избере свободно от населението и ще се утвърди от Високата порта със съгласието на силите“.

Поради тези ограничителни рамки за устройството на държавата ни, не е случайно, че нашите учредители, убедени републиканци, не говорят в Учредителното събрание за република, която бе обаче в сърцето и съзнанието им. Те трябваше да се примирят и да приемат, начело на държавата да застане княз. Но макар и млада политическа, представители на един селски народ, живял векове в пълно политическо и духовно робство, учредителите показваха здрав разум, демократически дух и реален усет и те дадоха на страната една конституция, която за времето можеше да съперничи с демократичните конституции в Европа. Те останаха верни на миналото на българския народ, който бе демократичен по бит и разбиране още от епохата на българските царе, преди робството, и се е борил срещу царската тирания и своеволията и експлоатацията на висшата класа — боярите. Жив пример за мироогледа и настроенията на народните маси още в далечното минало бе богомилското движение. Турското робство, под което живя нашият народ, още повече допринесе за демократизиране на живота, тъй като премахна феодализма и класовото деление в тогавашна България, поради което освобождаването завари България без обособени класи, а съществуваша само имотни различия.

Това се прояви и в Учредителното събрание, което по състав принадлежеше главно на три съсловия на народа: първо, търговци, занаятчии и еснафи, в чиито ръце се намираще производството, които бяха най-влиятелният слой от народа и от чиито среди излязоха борците за църковно и национално освобождение; второ, интелигенцията — главно учители, нови търговци, като книжари, манифактуристи — която среда също бе проникната от демократически идеи и се бореше за свободата на народа; трето, съсловието на по-едри земеделци, търговци и чорбаджии, които имаха по-други разбирания. Повечето от тях бяха против революционните освободителни борби на възрожденците. Те се страхуваха от жертвите в борбата, бяха примирителни и бяха считани от турските власти за представители на раята.

Дневниците на Учредителното събрание са изпълнени със спомени за бурните заседания, които заседания разкриват преобладаващото влияние на либералите над консерваторите. Очерталото се либерално мнозинство, така наречени „младите“, начело с Карзев-Югов, Славейков и Драган Цанков, са успявали да наложат разбиранята си за бъдещото държавно управление и да провалят опитите на консервативното течение, водено от Тодор Икономов, Греков и др., да прокара някои институти, господстващи за онова време в Европа, но антидемократични по своята същност, като предложението за сенат, за степенувани избори, за имотен и образователен ценз при изборите и др.

Ролята на тези борци за демокрация изпъква, ако сравним първоначалния текст на конституцията и приетия под тяхно влияние от Учредителното събрание. Проектът на Дондуков предвиждаше Държавен съвет и Народно събрание, лишено от законодателна инициатива. На тези предложения Събранието се е противопоста-

вило. А комисията, избрана от Учредителното събрание да даде препоръки по проекта, отиде по-далече и предложи сенат и избирателен ценз. Това разбиране на комисията, която бе съставена повече от представители на консервативното течение, възмути толкова много Събранието и водачите му Каравелов, Славейков и Цанков, че предложението на комисията бе отхвърлено без разглеждане от пленума, като обидно за демократичните чувства на българския народ.

Така бе гласувана първата конституция, която, по признание на хора на политиката и на науката, бе една от най-напредничавите в своето време.

Г-да народни представители! Каква бе съдбата на тази конституция? След избирането на Батемберга за княз, настъпиха в младата българска държава бурни събития, които поставиха на изпитание както нормалното политическо развитие на страната, така и конституцията. Под външно влияние и като се вслушваше в съветите на консервативните среди у нас, които останаха недоволни от демократическия характер на конституцията, Батемберг започна своето управление с антидемократични и антипарламентарни прояви. Той повика на власт консервативната партия, въпреки че либералите бяха болшинство в Парламента. А две години по-късно извърши известния атентат срещу конституцията — суспендира я в 1881 г. и обяви, че ще управлява страната с пълномощия. Това беше първият тежък удар, насочен срещу младия български парламентаризъм, който удар създаде опасен прецедент.

Нека се спрем накратко на няколко моменти от следващото политическо развитие на България. След свалянето на Батемберг в 1886 г. новият княз издменият и амбициозен Фердинанд, продължи по същия път да ръководи съдбините на страната, да тъпче конституцията и да не защита народната воля. В негово време личният режим доби най-голямо развитие, а от парламентарния режим останаха само жалки декори.

Изобщо в политическия ни живот от освобождаването насам преминава като червена нишка стремейтът на държавния глава-монарх да стане пълновластен господар на българския народ. Успоредно с това изпъкват и борбите на народа да запази свободите си. В тази борба народът не успя да наложи волята си по редица обективни причини — слабо политическо съзнание на масите, незакрепено влияние на партията на истинските демократи, а също така и разединение на демократическите сили. Всичко това пречеше за успешното завършване по онова време на борбата срещу узурпаторите на народните права и свободи. Знаем, че по търновската конституция монархът имаше твърде много власт. Нему принадлежеше цялата изпълнителна и съдебна власт, а законодателната той разделяше с Народното събрание.

При все това Фердинанд беше недоволен и имаше необузданата амбиция да стане абсолютен монарх. Той вървеше брутално и неуклонно по този път, улесняван, разбира се, от послушни правителства. В подкрепа на тази мисъл няма нужда да се спираме на много факти. Достатъчно е да напомним за измененията на конституцията, които Фердинанд замисли и наложи чрез сервилните си правителства. И двете изменения станаха не поради обществени нужди и в защита на народните интереси, а само за да се задоволи щеславието на монарха и да се засили личната му власт. Така четвъртото Велико народно събрание измени в 1893 г. конституцията, за да се запази католическата вяра на престолонаследника. Второто изменение на конституцията през 1911 г. се направи, за да се признае царската титла на Фердинанд — като че ли от това щеше да стане по-добре на бедния селски български народ. Но онова, което е по-важно и което съставлява историческо престъпление, е изменението на чл. 17 от търновската конституция, с което се даде право на цера да сключва тайни договори с чужди държави. Така Фердинанд взе изключително в своите ръце и външната политика. Оттук почват и онези негови брутални и фатални стъпки, които доведоха страната ни до първите национални катастрофи.

Фердинанд си отиде след втората национална катастрофа под напора на буйното негодуване на въоръжения народ от фронта, изразено най-ярко в радомирските събития. Дойде Борис. Той обаче продължи прогерманската и антиславянска политика на своя баща. По-хитър и по-перфиден от Фердинанд, той се показа отначало престолено много демократичен, за да спечели известни симпатии в страната. По-късно той свали режима на Александър Стамболийски, опрян на войската, и като се почувствува по-силен, обяви вн от законите Комунистическата партия и Земеделския съюз, а през 1934 г. разтури и останалите политически партии и стана вдъхновител на фашисткия режим, без да има куража да признае, че е открит привърженик на Мусолини и Хитлер.

Никола Петков (ЗНП): С чия помощ направи това?

Анастас Петров (р): Верен на германския курс на политика, той позволи на германците през 1940 г. да се настанят в България като пета колона, а на 1 март 1941 г. против волята на българския народ присъедини България към Оста. Така България попадна под фашисткия режим и политическото развитие на страната беше тласнато назад.

Българският народ обаче не се помли с отнемането на неговите права и продължи борбата срещу монархо-фашисткия режим за свобода и демокрация с всички средства, дори и с въстание. Отечествен фронт стана още по време на войната изразител на тая борба, която доведе до успех на 9 септември 1944 г. с помощта на храбрата Червена армия.

Голямото историческо значение на деветосептемврийското въстание, което завърши с победа над фашизма и реакцията, лежи в това, че народът за пръв път в нашата история взе властта в своите ръце. Този обрат е нова епоха в нашата история, епоха на отечественофронтовската власт. Народът премахна старата поти-

спическа държава и на нейно място създаде своя народна демократическа държава. Новата отечественофронтиска държава не е нещо, което се наложи стъпи на обществото, а се породило от самото вътрешно развитие и борби на това общество.

Държавата не е нещо, което стои извън обществените класи и групи; тя е инструмент на тези класи или класови групировки. Таз е истинската същност на държавата, независимо от това, че тя приема различни политически форми. Ето защо основният въпрос за всяка държава, за всяко държавно устройство, а следователно и за новата наша народна държава е въпросът за властта — кои обществените класи или групи държат командните позиции на държавата, кои обществените класи и групи осъществяват държавното устройство на обществото и ръководят последното. (Ръкоплескания от мнозинството)

В старата държава често семеняха правителствата, законите и конституциите, обаче въпреки тези промени държавното ръководство оставаше в ръцете на една малка паразитна група врагове на народа. (Ръкоплескания от мнозинството) Промени се извършваха, но носителът на властта си оставаше един и същ, не се променяше, държавата оставаше една и съща.

С промяната на носител на властта в нашата страна, с издигането до властта на работниците, селяните, занаятчиите и прогресивната интелигенция, заедно с демократическата част от капиталистите, се промени и самата държава, създаде се нова държава, народна държава, в която цялата власт от горе до долу, във всички насоки на нейното осъществяване, е в ръцете само на народа. Участието на работниците, селяните, заедно с народната интелигенция, като главни носители на властта, отличава новата народна държава от старата буржоазно-либерална държава — това е първото различие между новата и старата наша държава.

Втората, характерна черта на новата народна държава е, че тя се създава и възниква в борбата против монополистическата и спекулант-капиталистическата група, която група е съборена и изключена от властта и от нейното монополно господство в стопанството.

Третата характерна черта е, че новата държава, дотолкова доколкото участва във властта и част от буржоазията, се различава и от съветската социалистическа държава, различава се и от старата буржоазно-демократична държава, че не е държава на фашизма, не е държава на спекулантския и паразитен капитал, не е държава на картелите и тръстовете.

„Извършва се радикално изменение — казва сегашният министър-председател Георги Димитров — в съотношението на обществените сили и тяхната роля в държавата, както и в обществения политически стопанския и културен живот на страната. Най-характерното в това отношение е фактът, че чрез народното въстание самата държавна власт бе изтръгната от ръцете на обединените около двореца и дворцовата камарила спекулантски, хищнически и шрупо-капиталистически групи, свързани за пъла си с германски империализъм, за да премине в ръцете на самия народ, т. е. в ръцете на боевния съюз на работническата класа, селяните, занаятчиите, народната интелигенция и демократическата и прогресивна част от буржоазията.“

Иван Копринков (СЛ): „Демократични“ капиталисти!

Анастас Петров (р): Г-жи и г-да народни представители! 9 септември 1944 г. беше смъртоносен удар за монархията и фашизма. Той издигна лозунга за републиката. Българският народ чрез дългата и упорита борба събори монархията, която е похитител на народните права и свободи, враг на светлината, прогреса и културата, съюзник на експлоататорите на човешкия труд.

В същност монархията е насилствено чрез властта и организираната сила, с която разполага, без тази сила нейното господство е неустойчиво срещу борбите на народа.

Няма народ, който да не се е борил против монархията за своите права и свободи за по-добър човешки живот. Под удара на тази борба не един монарх е паднал от трона си, не един монарх е изпращан с омраза и проклетие в забравата в историята. И българският народ, след като написа страшни страници в своята политическа история в борбата си против монархията, я изпрати в забравата на миналото, с омраза и проклетие. (Ръкоплескания от мнозинството)

Големи са злините, които монархията причини на народа, тежки са пораженията, които тя нанесе на нашата страна. Затова нейното премахване откри нова ера в нашата история. Подготвени бяха в живота и положени основите на Народната република. И наистина, при произведението на 8 септември 1945 г. допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на Народна република в цялата страна си гласували 4.132.107 души, от които само 175.231 души са гласували за монархията.

На 15 септември 1946 г. XXVI обикновено Народно събрание, като взема акт от волята на българския народ, изразена с рядко единодушие при народното допитване на 8 септември 1946 г., провъзгласи България за народна република. (Ръкоплескания от мнозинството)

Народът гласува за народната република, защото този народ я носи в своята душа, Народът гласува за народната демократическа република, защото демократическото съзнание на нашия народ е развито дотолкова, че му се струва комично, смешно да гласува за монархията която олицетворява някакъв цар — свещен и неприкосновен, с божествен произход, неотговорен пред народ, съд и закон. Народът гласува за Народната република, при която той се чувства свободен, и високо заявява: „Аз съм господар на себе си: държавата — това съм аз“.

Народът гласува за Народната република не само защото му носи мир, благоденствие и възход, но и защото му отваря пътя към още по-точно приятелство със Съветския съюз, Титова Югославия и с всички славянски страни.

Защо нашата република е народна? Защото победоносната борба на широките народни маси след 9 септември означаваше крайна

промяна в режима на нашата държава и преминаване на цялата власт от ръцете на монархо-фашистите в ръцете на народа. Нашата република е народна, защото я иска цял наш народ, защото е прясна на върховния суверенитет на българския народ и особено на работниците, селяните, занаятчиите и народната интелигенция, стояща начело на всички истински демократични, прогресивни слоеве. Нашата република е народна, защото никаква сила, било вътре, било отвън от България, не може да отрича или изомачава суверенната воля на народа, който е действителният и пълен господар на своята нова държава. Нашата република е народна, защото цялата власт изхожда от народа и се упражнява пак от самия него — народът напълно свободно ще избира своите избраници и свободно ще ги контролира. Ако тези избраници не изпълняват волята на народна, те ще бъдат отзовани.

Нашата Народна република не е нито съветска, нито социалистическа, а е демократическа народна република.

Нашата република е народна, защото в нея личната частна собственост е запазена, а спекулативният и хищен капитал ограничен и забранен. Не се допускат картелите, напипи и чужди, и тръстово. Частният капитал ще е подчинен на общите интереси на държавата и включен в стопанския план. Социално-икономическата структура на старата държава се променя. Променя се характерът и съдържанието на държавната и общинска собственост, която ще е основна на новия стопанския система. Трудът ще е в основата на стопанския наш живот и пр. С една дума, нашата република ще е истинска народна, като поставя и пазя пред всички народните интереси.

По какво се различава нашата Народна република от либерално-буржоазните републики? Като резултат на последната антифашистка война на демократическите народи начело със Съветския съюз и съюзните демократически държави и като резултат на разгрома на фашизма и на националсоциализма, в редица държави се създадоха нови народно-демократически републики, които във всяко отношение, без да бъдат съветски и социалистически републики, коренно се различават от стария тип буржоазно-либерални републики. Една от най-големите и най-важни разлики се състои в това, че трудът в тези републики, а не хищническият, спекулантският и паразитен капитал, е и ще бъде решаващият обществен и стопански фактор.

Тази разлика е особено важна. Тя има наистина основно принципно значение. Затова и основателят на Отечественния фронт Георги Димитров на 25 юли 1946 г. особено подчерта това и каза: „Касае се не само да бъде обявена България за република, но и да се гарантира народният и демократичен характер на тази република. Ние не сме за всяка република. Нашият народ иска не република въобще, а действителна народна република, такава народна република, която да даде необходимите материални, политически, културни и морални гаранции против възвръщане назад към черното и позорно минало, такава народна република, която да осигури демократическото развитие на нашата страна напред и все напред, такава народна република, в която няма да има място за хищническият, спекулантски и паразитен капитал, в която няма да има място за тузиедци, за спекуланти, за грабители и потисници на народа. Българският народ иска такава народна република, която ще затвърди окончателно положението, че у нас трудът ще бъде решаващ обществен-стопански фактор, че земята ще принадлежи на ония, които я обработват, че всички подземни и надземни природни богатства ще бъдат общонародно достояние, че жената ще има същите права, както мъжа, а младежта — широк простор за развитие и общественна дейност. Трудещият се наш народ иска такава народна република, в която ще бъде осъществен принципът: който е способен да работи, а не иска да работи, не желае да упражнява обществен-полезен труд, той и не трябва да яде, не трябва да се ползва от народните материални, културни и духовни блага. Великото народно събрание, като взпише и осигури в основния закон за страната, в новата конституция, всички политически, икономически, културни и социални завоевания на българския народ в дългогодишната му борба срещу чуждия гнет, монархизма, фашизма и реакцията, в същото време ще пресече възможността за каквато и да е реставрация, за всяко връщане напната страна назад и ще направи възможно по-нататъшното обществено развитие по пътя на прогреса и общонародното благоденствие.“

Г-жи и г-да народни представители! Нашият народ, за да затвърди окончателно изграждането на своята нова държава, трябва да пристъпи към нейното правно оформяване, чрез създаване на такава конституция, която да отговаря на нейния характер, а така също и на новото обществено-икономическо устройство. Помяната на конституцията се обуславя от настъпващите изменения в общественния живот. Тази промяна на конституцията ще има положително значение дотолкова, доколкото правилно и по-пълно са отразени и облетени в правна форма тези изменения. Само тогава тя ще служи като мощно средство за по-нататъшното тяхно укрепване и развитие.

Проектът за нова конституция представлява от себе си резултат на изминатия път, резултат на вече добитите завоевания. Проектът се явява, поради това, регистрация и законодателно закрепване на това, което е вече добито и завоювано на дело.

Йордан Русев (ЗНП): Значи, няма какво да придобивате вече!

Анастас Петров (р): Търпение, търпение! (Оживление сред мнозинството)

Г-жи и г-да народни представители! Пред да пристъпи към разглеждане на самия проект, ще отбележа някои негови особености.

Парламентарната комисия, натоварена с изработването на проекто-конституцията, извърши своята работа. Проектът, отпечатан и раздаден, е пред нас.

Известно ви е, че първоначално Националният комитет на Отечествения фронт, с участието и одобрението на всички отечественофронтовски партии и с участието на най-добрите наши юристи, изработи един проект за конституция, който проект бе поставен на общо народно обсъждане през време на изборната кампания. Българският народ на 27 октомври миналата година даде за този проект 3 милиона гласа. (Ръкоплескания от мнозинството)

На 21 ноември миналата година Великото народно събрание избра 55-членна комисия, в която са застъпени пропорционално всички парламентарни групи, включително и опозиционните, на която комисия се възложи изготвянето на предложеният нам проект за конституция. Той е дело не само на комисията. Проектът е колективна творба на голямата част от българския народ. Хиляди поръчения, мнения, указания и предложения постъпиха от отделни граждани и граждани, от професионални сдружения и масови организации за това, каква трябва да бъде новата републиканска конституция. Тези поръчения и предложения бяха проучвани най-внимателно и всичко ценно от тях бе прието и вградено в проекта за бъдещата конституция.

Също така българските специалисти по конституционно право и други професори си казаха думата и вложиха своя труд и научни разбирания в проекто-конституцията.

От казаното дотук се вижда ясно, че предложеният нам проект не е кабинетна творба на отделни лица, както влиза проект (Сочи опозицията) (Ръкоплескания от мнозинството). Възражения от опозицията, и че при създаването на този проект не се е вървяло по пътя на съчиняването, а се е вървяло по пътя на изследването на нашата нова икономическа държава и национална действителност. (Ръкоплескания от мнозинството)

При тази правилна постановка са уяснени всички основни изменения в нашия живот, в нашата действителност, които измененията намираме отражение в новата ни конституция.

В проекто-конституцията не са поместени никакви положения за бъдещи проучвания и задачи, за бъдещи лозунги и идеи, защото конституцията не е програма на Отечествения фронт, за да се занимава с бъдещото тяхно разпореждане.

Дали да се извършат само известни изменения в търновската конституция, или пък да се създаде една нова конституция, изградена върху нови начала — на този въпрос българският народ отговори със своя вот на 27 октомври миналата година, като на 3 милиона избиратели и избирателки гласуваха за нова конституция, гласуваха за проекто-конституцията на Националния комитет, който проект е нов и различен от търновската конституция и е основата на всички проучвания и разисквания. Народът иска „нова конституция“ (Ръкоплескания от мнозинството), която да бъде староминна, истински народна и демократична, в която да се впишат и осигурят всички политически, икономически, културни и социални завоевания на българския народ в дългогодишната му борба срещу чуждия гнет, монархизма, фашизма и реакцията — чл. 12 от закона за допитването.

В своята академична реч на тема „Министрите“, произнесена в аулата на Университета на 25 май миналата година по случай честването на неговата 30-годишна професорска дейност, г-н Ст. Баламезов заяви, че в същност търновската конституция почти никога не е била прилагана — както и видяхме — напълно и цяло, а винаги е била погавана и изменявана, при това по най-виртуозен и изкусен начин. А една конституция, казва г-н Баламезов, за да бъде авторитетен основен закон, или се защита и полагана в нейната цялост, или пък се пристъпва към ревизирането ѝ. Но при дълбоки политически и социални промени, особено когато постигнат на основния закон е компрометиран, когато този текст е овехтял когато се очертават нови форми и отношения, които не искат и не могат да влязат в стария текст, защото там ще се задушат — какъвто е случаят с нашата конституция, както казва той — тогава се налага съставянето на съвършено нов основен закон, а не закъпване или пребоядисване на старата конституция. (Ръкоплескания от мнозинството) Това е мнението на проф. Баламезов за търновската конституция.

Г-жи и г-да народни представители! Проектът за конституция е внесен за разглеждане във Великото народно събрание. Българският народ, който с цената на много скъпи кървави жертви създаде нова България, пристъпва вече да запише и оформи в глави, членове, параграфи и алинеи това, което е завоювал. С новата проекто-конституция ще се даде окончателна форма на държавното устройство на нашата нова Народна република.

Принципите, легнали в основата на този проект, съответствуват на новия по-висш стадий на държавно-политическото устройство, в който се намира нашата държава след 9 септември 1944 г. и откриват възможност за нейното укрепване и по-нататъшно прогресивно развитие.

Основната особеност на проекта за нова конституция, която го отличава съществено от старата конституция, е в постановлението относно носители на властта.

Търновската конституция провъзгласяваше царя като върховен господар в страната и му даваше възможност да разполага със съдбините на народа.

Никола Петков (ЗНП): 15 минути говори, че народът е всичко, според търновската конституция, а сега приказва друго!

Анастас Петров (р): Той беше „глава на държавата“ — чл. 5. Царят утвърждаваше законите — чл. 10. Той бе „върховен началник на всички военни сили в царството, както в мирно, така и във военно време“ — чл. 11. Той беше всемогъщият господар, пред-

ставляваше държавата в международно отношение, от негово име се издаваха присъдите. По силата на чл. 17 той можеше да сключва тайни договори за гърба на народа. Таз своя всемогъща власт монархът упражняваше, въпреки принципа на разделението на властите, според който законодателната, изпълнителната и съдебната власт са независими една от друга.

Но този принцип, който бе сочен като теоретическа гаранция за демократичност, беше само една фикция. Такова разделение на властите никога и никъде не е имало. То се употребяваше като една маскировка, осигуряваща на монарха, на дворцовата клика и управниците всички възможности за господство.

По предлаганата за приемане проекто-конституция властта е единна и неделима. Тя принадлежи изключително и само на народа. Въобще цялата власт произтича от народа и принадлежи на народа — чл. 2. Той я осъществява чрез народно допитване и чрез представителни органи, които са отговорни пред него. Всички органи на властта се избират въз основа на всеобщо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване. Той може да ги отзовава и преди изтичането на срока, за който са избрани — чл. 4 — шом не оправдават доверието му или не изпълняват неговите поръчения.

Правото на народа да участва непосредствено в управлението е обусловено от възможността, всички граждани, навършили 18-годишна възраст и нелишени от граждански и политически права, да бъдат избиратели и избираеми — чл. 3. Равноправнието на жената, извоювано след толкова борби, намира също израз — чл. 66 на проекто-конституцията. Установява се пълно равенство пред законите, като не се признават никакви привилегии, основани на народност, произход, вяра или имотно състояние, а всяка проповед на расова, национална или религиозна ненавист — чл. 62 — се обявяват за наказуеми.

Народно събрание. Представител на народния суверенитет и върховен орган на държавната власт е Народното събрание — чл. 15. Новото Народно събрание, според проекто-конституцията, ще бъде наистина ново и съществено ще се различава от старото Народно събрание, според търновската конституция. Новото Народно събрание единствено става носител на законодателната дейност и неговата власт се разширява, като обхваща цялата върховна държавна власт. Според търновската конституция, законодателната власт принадлежи на царя и народното представителство — чл. 9. Същото е и при либералната република, каквато искате вие. (Към опозицията) Председателят на либералната република е свързан с едно разделение на върховната власт и се създава дялът при нейното упражняване косто противоречи на единството на властта и води към нежелателни случаи, каквито досега се потвърждават в няколко страни — да не ги цитирам. Това произтича от положението, че либерално-парламентарната държава почива върху принципа на разделянето на властите на законодателна, изпълнителна и съдебна, според Монтеスキо. Този принцип и неговото приложение при устройството на държавата изигра голяма прогресивна роля през периода на раждането на буржоазното общество. Той беше насочен против едновластието на монарха, в ръцете на когото беше съсредоточена цялата държавна власт.

Нашият народ премахна монархията, създаде своя Народна република. Той не иска да се връща към стария принцип — разделение на властта; той възприема новия принцип — единството на властта, който отговаря на народния характер на нашата народна държава. (Ръкоплескания от мнозинството)

Според търновската конституция, обединител и осъществител на държавното единство е монархът, който е носител и на трите функции. В новата конституция носител и обединител на цялата държавна власт е народът. Неговото, на народа, единство се състои в това, че всички функции и органи изхождат и служат на народа. Това основно начало следва като червена нишка и преминава през цялата конституция и намира във всяка глава в текст пълно въплъщение. Нито един неин член, нито едно нейно постановление не му противоречи.

Председателят на републиката се избира от Национален изборителен съвет, състоящ се от обикновеното Народно събрание, от по един представител от всеки околийски народен съвет и по пет представители от всеки областен народен съвет — чл. 31.

Националният изборителен съвет се свиква и председателства от председателя на Народното събрание — чл. 31. По-нататък в този чл. 31 се указва как става изборът, за какъв срок се избира и пр.

Сега се води спор за ролята и правата на председателя на републиката. Опозицията иска властта да се подели между председателя на републиката и народа, като се установят законодателната, изпълнителната и съдебната власти. По този начин председателят на републиката достига до положението на нов искрорнован монарх. Тази система я виждаме в сегашните либерални републики, препоръчва се и на нас от опозицията с мотив, че народът ни не е достатъчно зрял.

Димитър Георгиев (к): Защото те са зелени, затова!

Анастас Петров (р): Народът беше достатъчно зрял да воли тежки и кървави борби против фашизма, да извърши своето победоносно деветосептемврийско въстание, да участва и да даде скъпи жертви в освободителната война заедно с нашия дасен освободител и братските югославянски народи; той беше достатъчно зрял да победи в тази борба и да създаде своя народна държава, а сега, когато се решава въпросът да се закрепят в конституцията плодотворите на неговата победа, не бил зрял! (Ръкоплескания от мнозинството)

Нашят народ, в своето болшинство и в своята прогресивна част, е решително против разделянето на властта. Ето защо в проекта за конституция правата на председателя са ограничени. Той няма право да разтурва, да разгонва Народно събрание, да не одобрява законите; той не назначава министър-председателя; с указ назначава министрите, по предложение, разбира се, на министър-председателя, обаче те пак се одобряват от Народното събрание; той не може да разполага с войската, нито пък може сам да води външната политика на републиката, без знанието на народ и правителство.

Но има и права. Той не е кукла. Съгласно конституцията, той има редица представителни и политически функции. Заедно с правителството обявява мобилизация и военно положение и назначава главнокомандуващ на войската. Важна функция на председателя е правото му да упражнява общо наблюдение на дейността на правителството, с право да предизвиква пререшаване на известни въпроси. Обезпечен му е и необходимият имунитет, докато трае мандатът му. Всичко това се постановява в членове 31 до 37.

Правителството притежава всички необходими качества да се нарича парламентарно правителство. Правителството само или с председателя на републиката няма претенцията да бъде „изпълнителна власт“. То е специален орган, натоварен с функцията да ръководи държавното управление — осъществяване общия стопански план и бюджет, както и приложение на законите и различните актове на управлението — член 44.

Местни органи. Масовото участие на народа в местното управление намира израз в изборността на областните, околийските и общински народни съвети, които всяка година ще му дават отчет за извършеното от тях в стопанската и културна област на своя район на действие — членове 55 и 56.

Съд и прокуратура. В новата проекто-конституция намери място и уреждането на съда и прокуратурата. В проекта се фиксира тяхното устройство. Народът, чрез Народното събрание, избира висшите органи на съдебната власт: председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд и прокурора на републиката, а народът чрез съдебни заседатели ще участва пряко в правораздаването — членове 58 до 60.

Армията. Върху народно-демократичния принцип се изгражда и устройството на нашата народна армия. Според търновската конституция, както чуваме върховен распоредител с армията е монархът, който назначава и уволнява военните чинове, които при постъпване в армията полагаха клетва, че ще са верни на царя — чл. 11. Тогава армията беше един инструмент в ръцете на царя за натискане на народа, за смазване на борбите на народа, а така също армията служеше като оръдие за завоевателната политика на немския империализъм чрез нашите монарси. Нашата армия не беше народна. Сега армията е народна и трябва да се възпитава в народен и демократичен дух, като се намира под върховното ръководство на народа, в лицето на Министерския съвет — чл. 45 — като нейният главнокомандуващ се назначава и уволнява от правителството и председателя — чл. 34, буква к.

Г-жи и г-да народни представители! Какво е стопанското устройство при отечественофронтовската власт? Либерализмът като икономическа система и социална доктрина в някои страни е погребан, а в други е към своя край. Икономическата система, която го замества — системата на плановете стопанство — има като политическо отражение стопанската демокрация, която държи сметка за интересите на икономически слабите. Либерализмът като социална система покровителствуваше отделната личност. При тази система народното стопанство представляваше обект за лично обогатяване, а капиталът служеше като средство за изсмукване на стопанските сокове от отделната личност. При системата на либерализма отделната личност забогатяваше за сметка на трудещия се народ, който в своето мнозинство обедняваше и изпадале в голяма нищета и мизерия.

Върху развалините на остарелия либерализъм закрепва нова политическа и стопанска доктрина — трудовата демокрация или стопанската демокрация. Това намери отражение и в нашето народно стопанство.

Отечественофронтовската стопанска система не е нито комунистическа, нито социалистическа, защото у нас съществува частна собственост, и средствата, оръдията за производство не са обществени. Такава наша система не е системата на стопанския либерализъм, защото я искате вие (Към опозицията), защото е премахнато господството на крупните капиталисти и държавата не служи на никакви картел и монополии, които са отхвърлени, а съществува пълно господство на трудовия народ.

У нас съществува една нова стопанска система, в която имаме няколко вида собственост — държавна, кооперативна и частна собственост, заедно с капиталистическата частна собственост. Това е отразено и в нашата проекто-конституция. Ще се провежда такава стопанска политика, която систематически би развивала и укрепвала държавния и кооперативно-обществения сектор на нашето народно стопанство, за ускоряване на икономическия подъем на страната и възможното бързо подобрене на материалното и културно положение на градското и селското трудово население. Ще се провежда такава стопанска политика, която би отстранила от нашия икономически и обществен живот спекулантския и паразитен капитал и която би насърчила патриотичните индустриални и търговски, участвували добросъвестно във възстановяването на нашето стопанство. Кооперацията, особено селско-производителната, има да изиграе важна роля в стопанското развитие на нашата страна към стопански форми, по това ще стане и с дейната подкрепа на държавата, като се включва в общия държавен план — чл. 14.

И действително победата на 9 септември внесе голяма промяна в социалната и стопанска структура на нашата държава. Измени се характерът на държавната, общинската и кооперативната собственост. Тази собственост не е вече средство за експлоатация и трупане на печалби. Днес, когато е в ръцете на народната власт, тя служи на народните интереси. След 9 септември 1944 г. коренно се измени ролята на държавния транспорт, на пощите, телеграфите и телефоните, на държавните мини, на подземните и надземни богатства, на „Храновноса“, на Българската народна банка и на Българската земеделска и кооперативна банка Създадох се земеделски и занаятчийски трудови кооперации. В проекто-конституцията са разписани основните положения на стопанската демокрация у нас.

Икономическата основа на проекто-конституцията, това е трудът. Трудът се признава за основен обществен-стопански фактор — чл. 6. Физическият и умственият труд ще бъдат закриляни от държавата. Тя ще насърчава сдруженията на трудещите се. Трудът — ето основният двигател на новото време, за който дума не ставаше и не се споменаваше в търновската конституция. За нея беше безразлично дали отделният гражданин има право и задължение да работи или не. За търновската конституция нямаше значение, че шепи хора, без да работят, трупаха несметни богатства, ...

Цветан Максимов (ЗНП): Това ли иска Радикалната партия?

Анастас Петров (р): Аз ще ви кажа и ще ви прочета точно какво искат радикалите, искаме, защото, когато ще критикуваш, трябва да изучиш най-напред идеологията на партията. ... а трудещият се български народ тъмеше в мизерия, беше експлоатиран икономически. Политически обезправен, той нямаше възможност да защити правата си и плодовете на своя труд. (Глъчка)

Председателствуваш д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Атанас Петров (р): В областта на икономиката търновската конституция даваше пълна свобода на спекулантите и затова те днес, обединени около реакционните политики, толкова много плачат за нея — за търновската конституция.

Търновската конституция съдържа само едно постановление от икономически характер, а именно чл. 67, според който: „Правата на собственост са неприкосновени“ — и само толкова! А как е придобита тази собственост, чрез спекула, чрез експлоатиране на работници и селяни или чрез омалчване на икономически слабия дребен занаятчия — от това търновската конституция не се интересува. Така тя благоприятствуваше създаването на спекулантския и паразитен капитал. (Звънания от опозицията)

В пълно противоречие с нея, проекто-конституцията на Народната република предвижда, че „Частната собственост и нейното наследяване, както и частният почин в стопанството се признават и защитават от закона“; и още: „Придобитата чрез труд и спестовност частна собственост и нейното наследяване се ползува с особена закрила“ — чл. 10. С това постановление на проекто-конституцията се дава пълна закрила на повече от един милион селски стопани, земеделци, занаятчии и други.

Освен това пълно се изобличава нашата опозиция за лъжките и заблудите, с които заблуждаваше нашите селяни, че отечественофронтовското правителство ще им вземе нивите, къшурките и пр. За пръв път в нашата политическа история се забраняват частните монополни организации — картелите, тръстовете и др. Също правото на частна собственост във вреда на обществен интерес не може да се упражнява. Освен това „Частната собственост може да бъде отчуждавана само за обществен и държавен интерес срещу справедливо обезщетение“ — чл. 10.

От голямо значение са ония текстове, в които се говори, че собствеността може да принадлежи на държавата, общините, кооперациите, обществените организации и на частните физически или юридически лица — чл. 7. Едновременно се подчертава, че всички минни и други природни богатства в недрата на земята, водите, включително минералните и лековитите извори на естествена сила, железниците и въздушните съобщения, пощите, телеграфът, телефонът и радиоразпръскването са държавна, общонародна собственост — чл. 8.

За пръв път у нас се отдава такова голямо значение на държавната и кооперативната собственост. Това е съвършено ново положение в проекто-конституцията.

И по отношение на земевладението е застъпен трудовият принцип, като частните земи принадлежат на тези, които ги обработват — чл. 11.

Държавната собственост е достояние на целия народ. Тя е най-съвършената форма на собственост при нашите условия. Кооперативната собственост — по-висша стопанска форма — е на стотици хиляди кооператори. Тя е призвана да служи на техните интереси, а заедно с това и на общонародните. Развитието на кооперативната собственост у нас е едно голямо прогресивно завоевание. Земеделската трудова производителна кооперация, освободена от експлоатацията на спекулативния капитал, имаща подкрепата на държавата и включена в общия държавен стопански план, обезпечаваше едно ново развитие на селското стопанство, насочено към повдигане благосъстоянието на самите селяни, а заедно с това и благосъстоянието на народа.

Всички видове собственост трябва да се впрегнат в служба на народа, да действуват за развитието на стопанството при условията на отечественофронтовската ера. Съгласно проекто-конституцията държавата е, която дава насока на стопанския живот и стопанското развитие в Народната република България. Тя насърчава всички инициативи в областта на стопанството. Обаче, за да се внесе пълна хармония в развитието на разните стопански сектори — държавният, кооперативният и разните разновидности на частния сектор — новата държава си служи с държавен план — чл. 12.

В проекто-конституцията се отдава голямо значение на плана. Планът е ново начало, което отечественофронтовската държава въвежда в стопанството. Наличността на стопанския план ще отстрани анархията в производството, което бе повсеместно явление в стопанството при старите режими. Плановото разпределение на стопанските роли на всеки от секторите ще даде възможност да се насърчават преди всичко ония сектори, които най-пълно и изгодно служат на народните интереси.

Г-да народни представители! Представателки! Последната глава от проекто-конституцията е посветена на основните права и задължения на гражданите. И тук нововъведенията, които се предлагат, са важни и от най-голямо значение за бъдещото ни държавно развитие. И в тази част новата конституция се различава съществено от търновската, която, като всички либерални конституции на миналия век, се бе ограничила да гарантира само политическите права и свободи на гражданите. Тогава се считало, че държавата е длъжна да осигури чисто личните права и свободи, като остави гражданите свободно да се състезават в полето на стопанския живот. При режими на свободната конкуренция се очакваше, че ще се постигне и най-голяма обществена хармония и благополучие за народа. На абсолютната икономическа свобода се гледаше като на свещен закон на стопанското развитие на обществото. От този либерализъм се появи най-голямото злоупотребуване със свободата и най-голямото социално неравенство в живота.

По-късно стана ясно, че гражданинът не се нуждае само от политическа свобода и че конституционното право, което беше написано в старата конституция — всички са равни пред законите — не е достатъчно, за да обезпечи добър живот на хората на труда и че последните се нуждаят от социална защита срещу експлоатацията на икономически силите.

Всички се убедили, че истинска демокрация не може да се осъществи без намесата на държавата в стопанския живот, че трудещите се маси се намират в положение на потисничество и зависимост спрямо работодателя и че те искват да изгубят свободата си, ако държавата не се намеси. Социалното неравенство преди световната война в повечето от държавите бе стигнало до тия, че и буржоазната държава се принуди да даде известна ползота на работничеството, като въведе закони за ограничение работното време, за право на отпуск, на пенсия при старост, инвалидност и пр. Но това беше свършено недостатъчно.

Ето защо новата конституция на България, както и демократичните конституции в други държави, се стреми да даде цялостна защита не само на политическите, но и на социалните и стопански права на гражданите. Това на дело е прокарано в глава IV от проекто-конституцията, в която са вписани и обезпечени социалните и стопански права и задължения на гражданите. В тази част от конституцията е намечило отражение отношението на новата държава към стопанските, социални и културни проблеми в днешното време. Разпоредбите на тази глава са тясно свързани с текстовете на глава II, членове 6, 10, 11 и др. И едните и другите разпоредби се отнасят до становището, което новата държава има към собствеността, към труда и грижите и за материално, културно и социално издигане на всички граждани на републиката.

Г-да народни представители! Както старата конституция, така и новата провъзгласяват принципа, че всички граждани са равни пред закона. Но в чл. 62 от проекта е казано нещо повече. Там е дадено конкретно съдържание на това понятие за равенство, като в нея втора е добавено, че не се признават никакви различия, основани на народност, произход, вяра или имотно състояние. А в чл. 58 на старата конституция е поменато само, че „титли за благородство и други отличия не могат да съществуват в българското царство“.

Но има и нещо друго в чл. 62 от проекта. Там са предвидени и санкции срещу всяко злоупотребуване с принципа за равенството, което през фашисткия режим наблюдавахме у нас и в много други държави, а именно — злоупотребуване с расовия и национален произход на гражданите, който даваше повод за преследване. Затова в последната алинея на чл. 62 е казано, че „Всяка проповед на расова, национална или религиозна ненавист се наказва от закона“. Това е една санкция и това е една придобивка за личните права на гражданите.

Един нов принцип, който не съществуваше в търновската конституция и който е един от най-отличителните белези на новата конституция, това е принципът, вложен в разпоредбата на чл. 63. В него е признато правото на гражданите на труд, което при държавата осигурява чрез планиране на народното стопанство, чрез създаване на обществени работи и пр. Държавата поема задължение да намери работа на своите граждани и така тя се бори срещу острия социален бич на днешното време — безработицата.

Христо Юруков (р): А в техния проект има свобода на безработицата и свобода на глада!

Анастас Петров (р): аз нарочно разширих речта си, спрях се и на постановленията на търновската конституция подробно, за да ги сравните с предложения от опозицията проект за конституция.

Нолото отношение на държавата към труда е подчертано още по-силно в четвъртата алинея на този чл. 63, като се казва, че „Всеки гражданин е длъжен да се занимава с общественно-ползвателен труд“. Така трудът е и право, и задължение на гражданите. Това е разбирането за трудовата демокрация, което се прокарва като конституционна норма, за да се наложи в живота и се изгради новата социално справедлива държава.

Глава IV съдържа признание и на други социални права на гражданите, като правото на почивка, на пенсия, на обезщетения в случай на болест, инвалидност, старост и пр.

Изобщо новата държава се стреми да обезпечи едно човешко съществуване за всички граждани. Също така тя се стреми да обезпечи и е отдалено значение на правото за образование за

всички граждани, и особени грижи се предлагат от страна на държавата за културното, трудовото и здравното възпитание на младежта. Всички тези скъпи за гражданите блага са добили конституционна защита и чрез средствата, които са предвидени в текстовете на конституцията, тези права ще бъдат проведени в живота.

Една огромна придобивка за демокрацията у нас е прокламирането на равенството на жената с мъжа във всички области на живота. Това равенство в правата на мъжа и жената е извоювано и в другите страни, които имат прогресивни конституционни закони. С този съгласен съм на ограниченията, които в миналото се поставяха за тяхното проявление на жената в политическия, обществен и професионален живот.

В този ред на мисли трябва да добавя, че от голямо социално значение са и грижите, които държавата ще полага напред за жената-майка и че, от друга страна, акт на справедливост е и прокарването в чл. 67 начало, че извънбрачните деца имат еднакви права с родените от брак.

Новата конституция разрешава и един друг въпрос, около който в миналото се е много спорило. С чл. 69 се прокарва отделяне на църквата от държавата. В тази реформа не трябва да се вижда някакъв удар или да се схваща като удар, насочен срещу църквата, а това е един необходим за днешно време политически и държавен акт, защото църквата има различни задачи от тези на държавата. Всички ние признаваме голямата роля, която в миналото напата църква е изиграла за нашето политическо освобождение и национална независимост. В епохата на робството църквата остана верен страж на националния дух. Църковните и политически дейатели си сътрудничеха за извоюване на нашата национална и църковна независимост. Днес църквата ще трябва да стане продължител на тази традиция — да служи на интересите на народните маси, както служеше в предишната епоха.

Накрая не мога да не отбележа значението на чл. 82 от проекто-конституцията, с който се осъществява данъчната справедливост в новата държава. Докато в миналото фискалните тежести се понасяха главно от широките народни маси, напред и в конституцията вече се въвежда това, което Отечествоният фронт осъществява: въвеждане на прогресивно-подоходния данък.

Г-да народни представители! Най-сетне опозицията излезе със своите коментари по българската конституция на България. Досега тя се задоволяваше да отрича проекта на конституционната комисия изцяло. Вчера г-н Никола Петков прочете техния проект. От съдържанието му става ясно, че много нещо дели Отечествоният фронт от опозицията по конституционния въпрос.

Ако сравним двата проекта за конституция на Народната република България, ще се убедим, че те се отричат в своите основни принципи и идеи. Нямам възможност да се спрам подробно на позиционния проект, но ще направя няколко бележки върху него.

В този проект се казва, че външната и вътрешната търговия са свободни. — Миналото! А това значи, че опозицията се обявява защитник на старата либерална школа, което дори и в Англия не се поддържа вече, освен от консерваторите на Чърчил. (Ръкоплескания от мнозинството) С това си становище нашата опозиция отрича правото на държавата да се меси активно в стопанския живот, защото, като провъзгласява свобода на търговията, тя се обявява против контрола и вмешателството на държавата в стопанския живот. А тази намеса на държавата я има в Англия. Тя се обявява срещу плановото стопанство за свободната конкуренция и за свободната спекула. Тя поставя частния капиталистически интерес над обществен и държавния.

Друго различие между конституционния проект на Отечествоният фронт и опозицията изглежда и по отношение на въпроса за собствеността. За г-н Никола Петков и неговата група собствеността е неприкосновена — това е за тях конституционен принцип. Знаем, че така беше и в търновската конституция — и там се обявяваше собствеността за неприкосновена а държавната и обществена собственост се свеждаше само върху българските държавни железници, пощите и телеграфите, Народната банка и пр. И в техния проект за конституция това се повтаря и поддържа, когато в нашата конституция е съвременно друго и по този въпрос. Имаме няколко вида собственост. Пък и при днешните обстоятелства — нямам време да ви чета — няма абсолютна собственост, както е казано в техния проект, защото преди 80 години беше друго положение, а сега е свършено друго. Докато имаш ти жилищна криза и държавата се намесва в твоята частна собственост, докато тя се намесва и в полските имоти, дето ти определя, колко земя ще работиш, как ще работиш, за каква частна абсолютна собственост ми говорите вие, г-да опозиционери, във вашия проект!

Митю Седев (ЗНП): Значи, няма частна собственост?

Анастас Петров (р): Не, няма абсолютна.

Опозиционният проект обявява, че трудът трябва да бъде свободен. Така беше и в конституциите от миналия век, и в търновската конституция. Но тази свобода на труда доведе работническите маси и изобито хората на труда до мизерия и безработица. И с това ние не можем да се съгласим.

Прави впечатление също, че в опозиционния проект се искат много права за председателя на републиката — право да назначава и уволнява правителствата, да разпуска Народното събрание, и това за сметка на Парламента и пр. Като истински демократи ние не можем да се съгласим да бъдат накърнени правата на Парламента, който представлява волята на народа.

Никола Петков (ЗНП): Не е имало време, за да ти напишат така работата,

Христо Юруков (р): Не се показвайте толкова умен, г-н Петков! Толкова умен не сте. Знае Ви целият български народ.

Анастас Петров (р): Изобщо опозиционният проект с прокарните в него принципи се характеризира като много близък по своите идеи до либералните конституции от миналия век. Той иска да върне нашето обществено-политическо развитие с десетки години назад. По своя характер този конституционен проект е консервативен и в много точки реакционен. (Ръкоплескания от мнозинството) Сега става ясно, защо опозицията се нахвърля така остро срещу нашия проект за конституция, който ние разглеждаме и ще гласуваме. В своето отрицание тя отиде толкова далеч, че отрича гол мите демократически пресбразувания в нашата страна, извършени от 9 септември 1944 г. Даже и в протокола, когато правеше съглашение с Гичев, нищо не се споменава за 9 септември. То е много знаменателно.

От опозицията: Е-й-й!

Анастас Петров (р): Нейният проект ще остане като една покумент за отживели времето си идеи и разбирания. (Възражения от опозицията)

Председателстващ д-р Георги Атанасов: (Звъни)

Анастас Петров (р): Г-жи и г-да народни представители! Днес, когато създаваме основния закон, конституцията, ние не можем да не си спомним за големите борби на българския народ от далечното минало досега, като почнем от борбата на богомилите против царя-зми и аристокрацията за свобода и демокрация и преминаем през спомена за самоотвержените борби на нашите борци преди освобождението.

Петьофи бе казал: „Обичам любовта свята, чиста, за нея бих дал живота си. Но за свободата свята бих пожертвал и любовта“. Коего унгарският поет Петьофи каза, българският поет Ботев — утре ще отпразнуваме неговия празник на на Вола, затуй го чета — го извърши на дело, величествено, гордо, неповторимо, само за тая награда: „Да каже нявга народа, умря сиромаша за правда, за правда и за свобода“.

За същата тая награда свята Левски увисна на черна бесилка; Петелшков изгоря на кладата; Кънчев захапа дулото на пистолета, Волков се скри в мътните води на Янтра, а Кочо Чистеменски взеете какво стори в Перущицката църква с дете сукалничко, с млада хубава невеста и със собственото си сърце юнашко.

За свобода, демокрация и народовластие се бориха и комунисти, и социалисти, и земеделци, и радикали.

Ние радикалите си спомняме за оная епоха, в която нашият дядо Найчо, като народен трибун, се бори против царизма, бори се против мисърхията, за пълно народовластие, за република.

За народна свобода дадоха живота си хиляди народни синове — партизани в борба за свобода и демокрация срещу фашистката диктатура. (Ръкоплескания от мнозинството)

В борбата за народовластие и свобода загинаха много знайни и незнайни борци, за да достигнем до сегашните тържествени дни, до този момент, в който (към опозицията) — вий се хилихте — да градим основния закон на нашата млада република. Нека бъде вечна слабата им! (Ръкоплескания от мнозинството)

Цветан Максимов (зНП): Има ли още?

Анастас Петров (р): Не ме закачай! (Смях)

Цветан Максимов (зНП): Щеше да кажеш нещо за вашата идеология.

Христо Юруков (р): Вие се закачате с Радикалната партия, но трябва да знаете, че нашият народ ни уважава, макар да сме малко, а вас ви презира като агити на реакцията. (Ръкоплескания от мнозинството)

Подпредседател: (п) Д-Р ГЕОРГИ АТАНАСОВ

Кочо Бонев (зНП): В един прост цигански кабриолет не можете да се съберете.

Владимир Арнаудов (р): На сто грънци една тояга стига.

Анастас Петров (р): Ние, радикалите, нашата група, ще гласуваме проекта на конституцията. Защо? Защото ние ред година се борихме за равнопоставеност на личността без разлика на пол, народност, вяра и т. н. Ние се борихме за народна република, която е осъществена. И първото положение, и то е осъществено. Ние се борихме за славянско обединение. Чрез републиката то ще се постигне по-скоро. Ние се борихме, държавата да се намеси в стопанския живот на страната. Още в 1921 г. е писано това. И то се вкарва в конституцията. Ние се борихме за труда, който трябва да бъде в основата на икономическата държава. (Ръкоплескания от мнозинството) И то влиза в конституцията. (Ръкоплескания от мнозинството) Ето нашата идея.

Ние се борихме за прогресивно-подоходния данък — и то влиза тук. Ние се борихме за кооперацията.

Цветан Максимов (зНП): Колко души сте? Кажете имената.

Христо Юруков (р): Стига бе!

Анастас Петров (р): Ето защо ние ще гласуваме с радост и възхищение за проекто-конституцията, защото се реализират прогресивните искания на Отечествения фронт, които в по-голямата си част са и наши искания.

Да живее Народната република България! (Ръкоплескания от мнозинството) Да живее българският народ! („Браво!“ и Ръкоплескания от мнозинството)

Цветан Максимов (зНП): Да живеят радикалните маси! Да живеят и такива като тебе!

Крум Миланов (к): Стига бе, криминален престъпник, Тип!

Пеко Таков (к): Приберете го тоя в някой приют!

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Има думата народният представител г-н Петко Търпанов.

Коста Лулчев (сЛ): Г-н председателю! Г-н Търпанов е болен. Той беше тук да изпълни дълга си, обаче болестта му се влоши и той трябваше да си отиде да си легне. Моля Ви много да се съгласите да го извикате в идущото заседание да говори.

Председателстващ д-р Георги Атанасов: Г-да народни представители! Трябва да приключим заседанието. Следващото заседание ще стане на 3 юни, 15 ч.

Председателството предлага за това заседание следния дневен ред:

1. Първо четене проекта за конституция на Народната република България. (Продължение на разискванията)

Първо четене на законопроектите:

2. За облекчение на земеделските стопани, пострадали от сушата през 1946 г.

3. За отчуждаване недвижимите имоти, необходими за прокарване нов булевард в гр. Пловдив.

4. За обществени грижи за слепи, глухонemi, морално паднали лица, бавно развиващи се и морално застрашени деца и юноши.

5. За намаляване броя на кръчмите и ограничаване на пианството. Които са съгласни с този дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Вдигам заседанието.

(Вдигнато в 18 ч. 15 м.)

Секретар: (п) ДИМИТЪР ГЕОРГИЕВ

Началник на Стенографското отделение: (п) ТОДОР АНГЕЛИЕВ